

Att kombinera rosor med perenner och annueller

- Ett förslag till växtkomposition samt besöksinformation på Fredriksdal

Författare: Emelie Bertils

Att kombinera rosor med perenner och annueller

- Ett förslag till växtkomposition samt besöksinformation på Fredriksdal

How to combine roses with perennials and annuals

- A projekt suggestion of plant composition and information for visitors at Fredriksdal

Författare: Emelie Bertils

Handledare: Frida Andreasson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning.

Bitr handledare: Anders Folkesson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning.

Examinator: Karin Svensson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning.

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatarbete i trädgårdsdesign

Kurskod: EX0798

Program: Trädgårdsingenjör: design - kandidatprogram

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2018

Omslagsbild: Rosen 'Aicha', Fotografi: Emelie Bertils

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Växtkomposition, rosenrabatter, annueller, perenner, moderna rosor, besöksvärde, Fredriksdal.

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Förord

Under våren 2018 kom jag i kontakt med landskapsarkitekten Maria Nyman-Nilsson i Fredriksdal. Det hela började med en förfrågan till henne om mina nyvunna kunskaper skulle kunna komma till nytta i deras verksamhet. Jag hade sedan tidigare läst valbara kurser som omfattade just växtkomposition och utökad växtkännedom under mitt sista året på programmet, trädgårdsingenjör - design. Intresset för växtkomposition gjorde valet lätt när det tillslut var tid att välja uppsatsämne till kandidatarbetet. Snabbt bestämde jag för att fördjupa mig i ämnen kring färg och form, växtkunskap och växtkomposition. Därför blev jag väldigt glad när Maria svarade att rabatterna i den moderna delen av Fredriksdals rosarie var i behov av ett ansiktslyft.

Möjligheten till ett samarbete med Fredriksdal mynnade ut i ett självständigt kandidatarbete på 15 poäng i trädgårdsdesign.

Ett stort tack vill jag rikta till Maria Nyman-Nilsson och personalen i Fredriksdal som visat mig stor gästvänlighet. Tack Maria för att jag fått möjlighet att skriva mitt arbete på plats och att du bistått mig med svar på frågor och material. Fredriksdal och kulturmagasinet har varit en fantastisk plats att skriva kandidatarbete på.

Slutligen vill jag rikta ett tack till mina handledare Frida Andreasson och Anders Folkesson för er tid och ert stöd under min arbetande process.

Illustrationer som presenteras i arbetet är mina egna om inget annat anges.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Emelie Bertils', written in a cursive style.

Emelie Bertils, Helsingborg 2018

Sammanfattning

Det finns inget som är rätt eller fel när det kommer till vad som uppfattas vackert. Då det är upp till åskådaren att själv bedöma detta är omdömet subjektiv. Däremot vill jag med detta arbetet visa på en del begrepp och riktlinjer kring vad som ligger till grunden till vad jag anser vara vacker växtkomposition. Med hjälp av min återgivning och hänvisning till väsentlig litteratur hoppas jag kunna förmedla grundläggande tankar kring hur jag valt att arbeta i min uppsats.

I denna uppsats presenteras förslag till växtkomposition för redan befintliga rosenrabatter i Fredriksdals friluftsmuseum i Helsingborg. De moderna rosenrabbatterna presenteras idag utifrån färgteman. Fyra rum representerar färgerna vitt, rosa, rött och gult efter färgen på rosorna när de står i blom. De två sistnämnda rummen är i nuläget i behov av ett ansiktslyft. Med hjälp av annat växtmaterial än rosor, ska rosorna lyftas fram och förhoppningarna är att de nya växtkombinationerna ska ge ett ökat besöksvärde. I detta arbetet visar resultatet på tre förslag till växtkomposition för vardera rum. Ett förslag är framtaget med annuellt växtmaterial och ett baserat på perenner. I det tredje förslaget har både sommarblommor och perenner använts. Jag har valt att utgå från konceptet färgkontraster och harmoni för det gula rummet. Konceptet för det röda rummet är koncentrerat kring form och textur. Avslutningsvis presenterar en informerande tavla för vardera rum för att öka besöksvärdet ytterligare. Här presenteras koncepten i illustrationer och text för att möta ett förväntat intresse kring växtkomposition för besökarna.

Summary

When it comes to beauty, there is no right or wrong. It is up to every person to define this, the perception is subjective and individual. However, with this work, I would like to show basic concepts and guidelines for plant composition. With the help of my reproduction and reference to literature, I hope to convey basic thoughts about how I chose to work in my essay.

This essay presents a proposal for plant composition for already existing rose-flowerbeds at Fredriksdals open-air museum in Helsingborg. The modern rose-flowerbeds are today based by the theme of color. Together, the four rooms represent the colors of white, pink, red and yellow. The last two rooms are currently in need of a makeover. With the help of other plant material than roses, the intention is to draw attention to roses. Furthermore are the purpose to increase the value for visitors by making the new appearance of the flowerbeds. In this work, the results shows three examples for plant composition for each room. A proposal is crafted with annual plant material only and one based on perennials only. For the third example the composition are used with both summer flowers and perennials. I have chosen to assume the concept of '*Contours between colors*' for the yellow room. The concept of the red room is focus on '*Shape and texture*'. In conclusion, one informative poster is presented in each room that are intended to give the visitors added value to the enhanced rooms. By the poster are the concepts presented in illustrations and text to meet an expected interest regarding plant composition.

Innehåll

Inledning	1
Så mycket mer än en ros.....	1
Syfte, frågeställning och mål.....	2
Genomförande	2
Att kombinera växter	4
Färg.....	4
Form	5
Komposition	6
Växtmaterial till en rosenrabatt - vad ska man välja?	7
Aspekter att ha i åtanke	7
Rosen - blommornas drottning	8
Perenner - återkommande färging året runt.....	9
Årsväxter - sommarens blomsterprakt	9
Rummen med färgteman som koncept	11
Rosenrabatterna	11
Platsanalys	12
Vilka behov finns?	13
Resultat - produkter	14
Diskussion	21
Resultatdiskussion.....	21
Metoddiskussion.....	23
Avslutning.....	24
Referenser	25
Bildförteckning	26
Bilagor	30

Inledning

Så mycket mer än en ros

Rosor äger ett stort kulturhistoriskt värde av oss människor. Vi uppskattar rosor i olika skeden och situationer i livet så som vid fest och sorg, och även i religiösa och kulturella sammanhang. Egenskaper utöver just prydnadsvärdet, är rosen vars blomma och blad både doftar och smakar. Det finns dokumenterat att rosen har används så tidigt som år 2700 f kr i Kina, som tillsättning i bland annat vatten och olja. Även i olika former av konstnärliga verk återkommer rosen, illustrerad i konst, litteratur och musikstycken. Kransen av törnen som placerats på Jesus huvud vid hans korsfästning är en omskriven symbol för hans martyr och mänsklighet (Christenson 1997). Därför utgör rosen en älskad kulturväxt i vår trädgårdshistoria.

Lars-Åke Gustavsson berättar i sin bok om Rosor för nordiskt klimat (2008), att det idag finns många nya framodlade rossorter på marknaden. Utbudet bland rosor är stort och på grund av detta löper en risk att äldre och mindre populära rossorter hamnar i skymundan och successivt glöms bort. Då äldre rosor ofta befattar kvalitéter så som stark doft, klarar av att stå emot sjukdomar och är anpassade för besvärliga växtmiljöer, så utgörs en fara att deras egenskaper går förlorade. Problem uppstår då de nya sorterna är dåligt anpassade för påfrestningar som exempelvis sjukdomar och då de äldre och starkare materialet inte längre går att få tag på i handeln.

Ända sedan medeltiden har trädgården varit en självklar komponent i svensk kultur. Då trädgårdsintresset å andra sidan minskade under modernismen ter sig engagemanget nyupptäckt och är idag hetare än någonsin. Det är de fysiska trädgårdarna som utgör historia. Rabatterna och växterna är levande komponenter som inte kan återspeglas i ett fotografi eller någon annan digital media (Flinck 2013).

På grund av dessa anledningar kan det anses viktigt att bevara anläggningar av rosarium och rosenrabatter för att upprätthålla kunskapen och visa på varieteten av sorter som kan odlas i Sverige.

Syfte, frågeställning och mål

Redan befintliga rabatter i Fredriksdals rosarium är i dagsläget i behov av en visuell förändring. Syftet med arbetet är att visa hur nytt, ackompanjerande växtmaterial kan lyfta två av de fyra moderna temarummen. Arbetet genomförs utefter frågeställningen -

Hur kan växtmaterial användas för att öka besöksvärdet av de befintliga rosenrabbatterna i Fredriksdal?

Målet med arbetet är att visa på växtkompositionsförslag till befintliga rosenrabatter i rummen med tema under namnen *'Det gula rummet'* och *'Det röda rummet'*. Arbetet har tagit fram nya förslag kring vilka växtkombinationerna kan vara, samt hur dessa kan placeras. Detta i ett övergripande syfte att öka besöksvärdet. Förslagen är skapta i förhållande till Fredriksdals anställdas specifika skötselbehov och önskemål. Dessutom finns önskemål från Fredriksdal att resultatet av växtkompositionen presenteras till besökarna på något vis. Exempelvis i form av en illustrerande informationstavla i anslutning av rabatterna. Denna information förväntas möta ett befintligt intresse hos besökaren och på så vis öka besöksvärdet ytterligare.

Genomförande

Metoder som genomförts för att uppnå arbetets syfte och mål:

- Platsbesök med kvalitativ fallstudie med plats- och behovsanalys (Rumsuppfattning, form, färg, sinnespåverkan, skötselbehov)
- Dialoger med anställda
- Litteraturstudier som styrker mitt resultat av arbetet
- Gestaltning och presentation

Platsbesök och kvalitativ fallstudie

Under platsbesöket mättes området och rabatterna ut och översattes så småningom till två digitala, skalenliga planer. Genom besöket genomfördes en kvalitativ studie tillsammans med dialog med anställda som fastställde platsens förutsättningarna på platsen så som jordmån, vattentillgång och väderförhållanden. Även gestaltningen med dess rumsuppfattning fotograferades och analyseras. Under arbetets gång besöks platsen flera gånger för att iakttä hur den uppfattas under olika tidpunkter på dagen. Besöken skiljer sig även då de faller in under olika månader. Då rosorna stod utan blad och knopp under tiden av arbetets start, skapades en sammanställning av rosorna i bildkollage. Även andra redan etablerade växter lades till i kollaget.

Dialoger med anställda

Med hjälp av dialoger med anställda och sakkunniga har frågor som kommit upp under arbetets gång kunnat besvaras. Det har varit viktigt att komma fram till vilka skötsel aspekter som krävs för rosenrabatterna och då har samtal med Inger Brandin varit till stor hjälp genom att ställa upp på intervju. Intervjun var av semistrukturerad karaktär. Då det under arbetets gång funnit möjligheten att skriva arbetet på Kulturmagasinet i Fredriksdal, så har det funnits nära till svar genom landskapsarkitekt Maria Nyman-Nilsson, skötselpersonal och det fysiska rosariet.

Litteraturstudier

Inför förslagen av växtkompositionen har inspiration hittats i böcker som beskriver växterna och deras behov. POM, programmet för odlad mångfald, arbetar för att inventera och bevara odlingsvärda perenner från Sverige. Projektledaren Linnea Oskarsson, har sammanställt boken *Att inventera perenner* (2008) som är en av skrifterna som använts mycket. Även boken *Perenner* (2011) av Hansson och Hansson har varit ett uppslagsverk i växtletandet. Inom litteraturen finns även mycket skrivet om rosor. Lars-Åke Gustavsson är en sakkunnig inom rosor och det finns många böcker skrivna utav honom. Han har även arbetet med just rosorna i Fredriksdal. Inför avsnittet om färg och formlära har Johannes Itten studerats. Johannes är en ansedd konstpedagog och hans bok om färglära, *Färg och färgupplevelse* (1971) beskriver begreppen färg och form på ett grundläggande och välstrukturerat sätt. Slutligen hänvisas fakta kring gestaltning och växtkomposition till en välkänd skrift av Nick Robinson, *The planting design handbook* (2004) och landskapsdesignern Piet Oudolfs bok *Drömplantor* (2002).

Gestaltning och redovisning

Digitalt ritade planteringsplaner för varje förslag redovisas i A3-format med tillhörande växtlista. Även material- & utrustningsplan för rummen skapas och redovisas i A3-format. Besöksinformationen knyts an till mina koncept som ligger till grund för kompositionen av växterna. Denna presenteras i A4-format.

Förslagen på mina resultat av växtkompositionerna ska ses som exempel till rosenrabatterna.

Avgränsningar

De förslag av växtkombinationer som arbetet resulterat i är framtagna utifrån de två befintliga temarum belägna i Fredriksdal. Resultatet är inte tänkt att appliceras i andra miljöer då de rådande omständigheterna kan vara annorlunda. Växtkompositionen gäller enbart nytt tillförande material i form av sommarblommor och perenner. Det vill säga att inga nya rossorter har föreslagits och ingen förflyttning av befintliga har skett. (Med ett undantag i det gula rummet.)

Att kombinera växter

Färg

Det kan anses viktig med färgkombinationer när en ny plantering ska anläggas. Kanske är det den viktigaste aspekten som rabatten ska utstråla? I detta arbetet finns ett bestämt färgtema för respektive rum. Däremot finns det knappast växter som enbart består av en homogen färg. Vilka växter ska då väljas för att temat ska belysas? Är det endast den aktuella färgen som är viktig?

För de som har färgseende bearbetas konstant intryck från färger. Färg som är vardagligt förekommande och vanligtvis registreras som obemärkt information finns beskrivet i Johannes Ittens bok 'Färg och färgupplevelse' från 1971. Det är inte sällan en färg beskrivs med endast ett ord - exempelvis gul. Däremot kan en färg återskapas i fler dimensioner. Nyansen av en färg beskrivs exempelvis utifrån ett spann av färgen, från ljus till mörk. Färgers nyanser kan jämföras likt en skala av toner på ett piano. En färg kan även beskrivas efter temperatur om kallt eller varmt. En färg vars klang är hög beskrivs skildras som en stark och intensiv färg. Motsatsen till en färg med hög klang är mattheten i färgen. Det finns många sätt att återge färger i beskrivande ord.

Inledningsvis beskriver Itten att den grundläggande färglära utgår från de tre primärfärgerna gul, röd och blå (Itten 1971). Dessa finns återskapade i mitteln av färgcirkeln här till höger (Bild 2).

Genom att välja färger som ligger intill en viss färg i cirkeln kan ett harmoniskt intryck skapas (Hansson & Hansson 2011). När en färg däremot ställs intill sin motsatta färg i färgcirkeln uppstår den yttersta kontrasten. Gult och lila ger ett effektivt uttryck på grund av klarheten och lättheten som återfinns i den gula färgen. Tillsammans med den dovre och tyngre lila färgen skapas ett fint komplement färgerna emellan (Robinson 2004).

Bild 2. Färgcirkeln (Itten 1971).

Nedan följer par av de vanligast förekommande kontrasterna inom färglära enligt Johannes Itten:

- Kontraster mellan olika färger
- Ljust och mörkt
- Kallt och varmt
- Komplementära kontraster

Vidare beskriver Itten att de komplementära färgerna gult och lila visar på när kontrasten mellan ljust och mörkt är som störst. Likaså är rött och grönt de färger som äger störst kontrast mellan varmt och kallt (Itten 1971).

Att välja att avgränsa till en specifik färg genom ett tema är inget nytt fenomen. Det finns flera temarum ämnade färg i litteraturen. Ett av de kanske mest kända är den vita trädgården i Hidcote Bartrim Manor i Gloucestershire, England. Just färgteman möjliggör att besökaren kan upptäcka varieteten bland olika nyanser av färgen. Färgskiftningarna blir tydligare när dessa ställs i ett större sammanhang med andra blommor i samma färg. Däremot menar författarna Hansson och Hansson i sin bok *Perenner* att det knepet att få till en plantering med färgtema ofta rör sig om att kombinera växter som framhäver färgen. I en annan vit trädgård från Sissinghurst är vitblommade växter komponerade tillsammans med växter som har silvriga och grå blad som lyfter fram de vita tonerna. Därför är det viktigt att betrakta andra egenskaper som de olika beståndsdelarna av växten som sällan är monokroma. Exempelvis visar den gula färgen nyanser mot grönt eller orange. I naturen återfinns bra exempel på varietet i nyanser som passar bra ihop. Från stjälken, bladen och knoppen av en röd ros kan ett spektrum av nyanser mot brunt, lila och orange visas (Hansson & Hansson 2011).

Form

Växter till en samplantering kan förutom genom färg väljas utefter olika former. Med hjälp av olika former skapas olika kontraster. Genom att exempelvis komponera växter med ett bladverk med helbreddad bladkanter och ett bladverk med fintandade bladkanter så framgår kontrasten tydligare än om växterna skulle studeras var för sig (Bild 3). Människan har lättare att se kontraster om skillnaden mellan två element är stor (Itten 1971).

Ett annat sätt att välja mellan växter är utefter vilken karaktär de ger i en samplantering. Det finns blommor som bildar runda element likt bollar eller knappar. Rosor är ett sådant exempel. Även solhatt och allium. Andra blommor växer vertikalt och bildar spiror. Exempel på sådana växter är nysros, anistopp eller rosenstav. Ett annat kompositionselement är växter som bidrar till fjädrar och plymer. Gräs har ett sådant växtsätt. Likaså strutbräken och brudslöja. Så kallade basväxter får tallriksliknande blad. Dessa används med fördel i basen i rabatten för att skapa en tyngd och balans. Genom att kombinera två växter med olika former skapas kontrast! Tillsammans framhäver de varandra (Hansson & Hansson 2011).

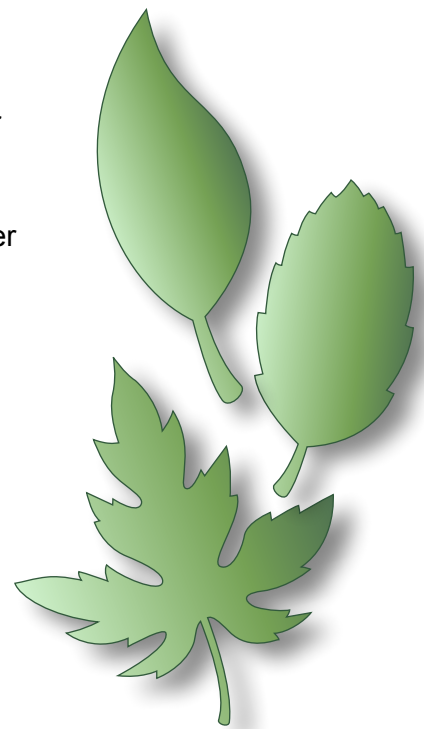

Bild 3. Illustration av olika bladformer. Bertils E.

Olika former på växter kan enligt Robinson kopplas samman med byggnader och arkitektur. Det kan därför vara en anledning till att en del växters karaktärer uppfattas passa bättre på ett ställe än ett annat. Växter som har ett starkt visuellt uttryck beskrivs ofta vara förknippade

med moderna och exotiska planteringar. Växter med denna karaktären kan med fördel placeras intill en modern byggnad för att uppnå ett starkt intryck. Tillskillnad från de arkitektoniska plantorna planteras gärna mer blygsamt och finbladigt material i närheten av historiska anläggningar (2004).

Olika sekvenser i en plantering bidrar till att göra den intressant. Ett alltför monotont uttryck blir trist och förutsägbart. Genom att låta rabatten ta olika höjder speglas ett spännande avbrott (Robinson 2004). I Fredriksdals rosaries temarum finns flera olika element som bidrar till kontraster i form och höjd. Där finns spaljéer som får blicken att färdas uppåt och rosenbågar längs grusgångarna som bidrar till en tydligare rumslighet. Elementen bidrar även till olika blickfång och förtydligar siktlinjer.

Komposition

Växters sätt att bete sig och växa på utgör möjligheter i en rabatts växtkomposition. Likt byggklossar används olika typer av växter för att tillsammans skapa ett önskat helhetsintryck. I ett av de inledande kapitlen, i Hansson och Hanssons bok *Perenner* (2011), beskrivs fem olika typer av perenner utefter olika egenskaper.

Grundstenarna i en rabatt utgörs av så kallade nyckelperenner. Det är dessa som bidrar till rabattens tyngd och finns med under alla växtsäsonger. Exempel på en grundsten är ormbunke eller daggekåpa. I skiktet närmst marken finns de marktäckande växterna. De fyller en viktig funktion genom att försvåra åtkomsten av ogräs och bidrar visuellt till en mattbildande yta över marken. Exempel på marktäckande växter kan vara lammöra eller hasselört. I en rabatt krävs även något som fångar betraktarens intresse! Den uppgiften faller till solitärerna. Dessa växter får gärna ha spännande karaktärsdrag med annorlunda utseende. Riddarsporre eller kvanne kan vara exempel på sådana utropstecken som bidrar till stämningen i planteringen (Hansson & Hansson 2011). Hansson och Hansson nämner ytterligare två egenskaper hos perenner; de som är vävarväxter och de som är transparenta. Vävarväxterna har till funktion att fylla utrymmet mellan plantor med sin växtlighet. Likt ett moln eller en sky suddas gränser ut med växtens skira verk och bidrar till ett luftigt intryck. Rutor eller brudslöja är tydliga exempel på hur deras samlade blommor skapar dessa moln. Slutligen beskrivs oftast gräs till de transparenta växterna. På grund av deras lätta och vertikala växtsätt kan en fin kontrast skapas till mer robusta växter. Gräs vars vippor som följsamt rör sig i vinden skapar ett fint skådespel i rabatten (Hansson & Hansson 2011).

Piet Oudolf är en framstående trädgårdsdesigner som finner inspiration till sina skapelser från naturen. Han skapar ofta planteringar där blomningen ska lösa varandra över säsong. Även fröställningar och gräs får gärna stå kvar över vintersäsongen, istället för att klippas ned och rensas bort. På detta vis erbjuds inte bara skydd och mat för insekter och djur, utan en fin struktur bibehålls i trädgården även över växternas dvalperiod (Oudolf & Gerritsen 2002).

Växtmaterial till en rosenrabatt - vad ska man välja?

Aspekter att ha i åtanke

Ursprungligen växte rosorna i östra Asien och Babylon. Med hjälp av människors handel, krig och folkförflyttning mellan olika kontinenter, har växten brett ut sig och tillslut även hamnat i Europa (Gustavsson & Åkesson 1999). Växtens ursprungliga växtplats med dess miljöfaktorer bör ligga till grunden när en rosenrabatt ska anläggas. Platsens förutsättningarna är redan bestämda och om växtmaterialet anpassas efter dessa möjliggörs en god chans att få ett vitalt slutresultat. Faktorer gällande platsens klimat är viktig att ta reda på för att veta vilken hårdighet som krävs för växten som ska planteras. Förutom detta är jordens egenskaper, vatten- och näringstillgång viktig (Gustavsson 2008).

Lars-Åke Gustavsson beskriver i sin bok *Rosor för nordiska trädgårdar* (2008), vad som utgör en optimal plats för rosor. Han berättar att jorden är ett viktigt element för att rosorna ska trivas. Substratet ska ha ett högt näringsinnehåll med mycket organiskt material. Den ska ha en dränerande egenskap utan att jorden blir uttorkad. Vidare beskriver Gustavsson att rosen bör placeras skyddat och väl solexponerat med en viss passage av vind. Just rabattrosor trivs bäst om planteringsbädden är fri från träd och buskars rötter. Detta för att slippa konkurrens från sol, näring, vatten och rotutrymme.

Lars Krantz är verksam trädgårdsmästare i Wij trädgårdar som finns beläget i Ockelbo. Han skriver i boken *Wij trädgårdar* (2010) kring fördelarna med att låta höja upp planteringsbäddarna något för att skapa en gynnsammare förutsättning för rosorna. För rosen trädgården i Wij trädgårdar används upphöjda bäddar för att skapa ett djupare lager med matjord. Många fördelar kan uppnås genom en något upphöjd växtbädd. Jorden värms upp snabbare på våren och kälén släpps tidigare. Ökad dränering som motverkar stillastående vatten skapas med en högre bädd och risken för att rötterna på växterna ska ruttna på vintern minskar. Ytterligare en fördel är att ett mer känsligt material kan väljas och planteras om planteringsbädden frångår risken att vara vattenhållande på vintern. Fler sorter och även sorter som är mer exotiska kan då representeras i planteringarna (Krantz 2010).

Rabatter som enbart består av ett sorts växtmaterial beskrivs som en monokultur. Däremot finns det en del fördelar som är värda att lyfta fram gällande samplanteringar. Gustavsson och Åkesson berättar i *Rosor för park och trädgård* (1999), kring fördelarna att välja en samplantering framför en monokultur. Det finns en mindre skadliga inverkan av växtsjukdomar och skadedjur om rabatten innehåller fler sorter än endast rosor. Dessutom menar Gustavsson och Åkesson att rosorna uppfattas må bättre om de har andra växter till grannar. Jordens mikroliv beskrivs må bra av ett skyddande täcke av växtlighet. Avdunstningen av vatten blir även mindre påtaglig och näringsämnen tas upp mer balanserat.

Samplanteringar är även något som Trädgårdsföreningen i Göteborgs arbetar utefter. I Rossparken planteras perenner så som stäppsalia och lammöra tillsammans med sorter av gammeldags rosor. Vidare beskriver trädgårdsföreningen att genom samplanteringen av

olika växter bidras en ekologisk skötsel av rosorna. Förutom skötselfunktionen uppfyller rabatterna ett större estetiskt visuellt värde (Trädgårdsföreningen 2018). Däremot påpekar Gustavsson & Åkesson en viktig aspekt kring högväxta perenner i närheten av rosor. Om vatten blir stillastående i rosenrabatten ökar detta risken för svampangrepp så som rosröst och svartfläcksjukan, därför bör man välja rosornas grannar med omsorg (Gustavsson & Åkesson 1999).

Rune Bengtsson är utbildad hortonom och arbetade tidigare för SLU med främst växtforskning. I ett tidningsnummer för Riksförbundet Svensk Trädgård, uppmanar Bengtsson till samplanteringar och växtkomposition. Skriftens syfte är att sporra läsarna till en ökad användning av växtmaterial vars kontraster lyfter rabattens egenskaper och skapar på så vis spännande effekter. Exempel på kontraster som kan användas i växtkomposition är färg, form och storlek. Dessutom menar Bengtsson på att kontraster likväl kan skapas med växtmaterial så som exotiska annueller, långlivade perenner och vedartat material som blandas i rabatten (Bengtsson 1992).

Rosen - blommornas drottning

Ett gott råd är att välja rossorter som är långlivade, tåliga klimatmässigt och motståndskraftiga mot sjukdomar. På detta vis kan skötselåtgärderna hållas nere och därmed även kostnaden. Det mest prisvärda rosorna beskrivs vara de rotäktade rosenbuskarna som blommar en gång per säsong. Remonterande klättersor och kortlivade rabattrosor av sorten tehybrider, är de rosor som kräver mest skötsel och omsorg. Dessa anses vara dyrast (Gustavsson & Åkesson 1999).

Rabattrosorna väljs främst för sitt stora prydnadsvärde då denna grupp av rosor oftast har en rik och lång blomning. Genom att välja rossorter som tillhör grupperna Floribunda och Polyantha, erhålls ett långlivat och hållbart resultat. Tehybrid-Gruppen anses vara dåligt hårdig och ger mindre blomning. Däremot kräver rabattrosor generellt mer skötsel och räknas generellt som kortlivade rossorter. (Gustavsson 2008).

”Rosen har alltid räknats som blommornas drottning, och det fortsätter den att vara. Men vem kan tänka sig en drottning helt utan uppvaktning. På samma sätt är det med rosen. Dess charm och strålande skönhet kommer först till sin rätt, när den ledsagas av passande sällskap.” (Valdemar Petersen 1980, ur Gustavsson 2008 s. 406)

Bild 4.

En del av det gula rummet i Fredriksdal, Maj 2018.

Fotografi, Bertils, E.

Perenner - återkommande fägring året runt

Skulle perenner kunna vara passande grannar till rosor i en rosenrabatt? Ja, det menar författarna Hansson bakom boken Perenner (2011). De hänvisar, så som Gustavsson, (2008) att så länge valet av växtmaterial anpassas till platsens förutsättningar, och om hänsyn tas till det valda växtmaterialet vid kompositionen av växterna. I ett av Gustavssons avslutande kapitel beskrivs vad som ska tas i beaktande när perenner läggs till i en rosenrabatt. Han uppmanar att välja växter som har ett växtsätt som inte möjliggör att perennerna sprider sig, utan stannar på den platsen som den planterats på. Andra bra egenskaper hos perenner vid samplantering med rosor:

- Stabilt och lodrätt sätt att växa (Gustavsson 2008).
- Växter som utgör ett komplement på höjden till rosorna. Anpassa med lägre perenner till höga rosor (Gustavsson 2008).
- Använd gärna växter med överhängande växtsätt i kanten av rabatten (Gustavsson 2008).

Annueler - sommarens blomsterprakt

1999 gav Movium ut boken Sommarblommor i offentlig miljö med Eva Jansson som författare. Jansson, som även är forskare inom det aktuella ämnet, menar på att det annuella sortimentet var bortprioriterat i början på 90-talet, både av plantskolor och kommuner. Tillsammans med hortonomen Rune Bengtsson studerades mellan 1992-1995 både nytt och gammalt annuellt växtmaterial till sommarrabatter. Syftet med deras studie var att titta på hur växtmaterialet utvecklades i svenska förhållanden. I boken presenteras flera fördelar med att välja sommarblommor i olika planteringar. Växtkompositionerna levererar en rik och lång blomningsperiod i en näringsrik och god jord. Sommarblomsplanteringarna kan dessutom variera visuellt från år till år vilket skapar ett dynamisk värde för den återvändande besökaren. Studien kring sommarblommorna genererade i kunskapsspridning, kurser och tävlingar via Movium. I slutet på 90-talet upplevde Jansson att fler lagt märke till sommarblommorna och dess potential. Hon menar sedan att användningen ökat bland kommunerna och anger Enköpings kommun som exempel (Jansson 1999).

Att välja sommarblommor i en samplantering med rosor kan vara ett bra förslag. Det menar Gustavsson då han i sin bok Rosor för nordiska förhållanden (2008) skriver att direktsådd av sommarblommor minimerar risken att rosornas rötter skadas. Det kan föreligga ett bekymmer med självsådd av annuellt material. Gustavsson berättar att nya plantor kan dyka upp lite var som och ibland i för stort antal. Däremot kan denna fröspridning minimeras om fröställningar klipps bort innan förna släpps.

Olika skötsel aspekter kan behövas beroende på vilken metod som väljs vid utplantering. Förkultiverat material planteras ut på en redan bestämd plats. Detta alternativ är bra om materialet som väljs har en längre tillväxtperiod. Med direktsådd sås förna på friland när jorden blivit tillräckligt uppvärmd. Däremot kan det vara svårare att se till att precisionen av fröplaceringen blir exakt som tänkt då fröna är mycket små och lätt kan ansamlas i grupper när man vattnar. Detta kan motverkas genom att frön sprids ut först efter jorden är bevattnad (Månsson & Johansson 2006).

Överblommade delar behövs plockas bort kontinuerligt för att ett gott visuellt intryck ska upprätthållas. Detta arbete löper över hela sommarsäsongen. En annan stor skötsel­faktor vid användning av sommarblommor är stödvattningen vid torrperioder. Det är rekommenderat att 20-25 liter vatten per kvadratmeter används för att tillräckligt mycket vattnen ska nå ner till växternas rötter (Månsson & Johansson 2006).

Rummen med färgteman som koncept

Rosenrabatterna

I början av varje sommar har rosariet en egen temadag i Fredriksdal. När rosorna är i sitt esse kan besökare under guidade turer lära känna rosenmaterialet på nära håll genom att titta, känna och dofta. Temarummens centrala uppgift är att visa upp olika moderna rossorter, men även att visa på olika typer av växtmaterial som kan kombineras med rosorna (Fredriksdal 2018).

År 2002 gjordes den idag slutliga gestaltningen av de moderna rosenrummen av landskapsarkitekten Kerstin Junker Lunnerholm (Nyman-Nilsson 2018). Under platsbesöken konstaterades en huvudsaklig design som involverar alla fyra temarummen och som även binder samman dessa med det norra rosariet på andra sidan huvudingången. Siktlinjer är skapta genom rummen med hjälp av grusgångar som bildar huvudaxlar i gestaltningen. Varje ingång markeras av valv, inklädda av klättrande rosor. Dessa bildar tydliga båggångar längs axlarna och sammanlänkar rummen ytterligare. Under sommarhalvåret ställs bänkar ut där besökare kan slå sig ner. Bänkarna är placerade så att besökaren kan välja att vistas i en halvoffentlig yta eller ensam för sig själv i en halvprivat hörna. Placeringen av sällskapsytorna resulterar i olika sociala funktioner. Platserna möjliggör ett ökat besöksvärde då besökarna erbjuds olika sätt att integrera med människor (Robinson 2004).

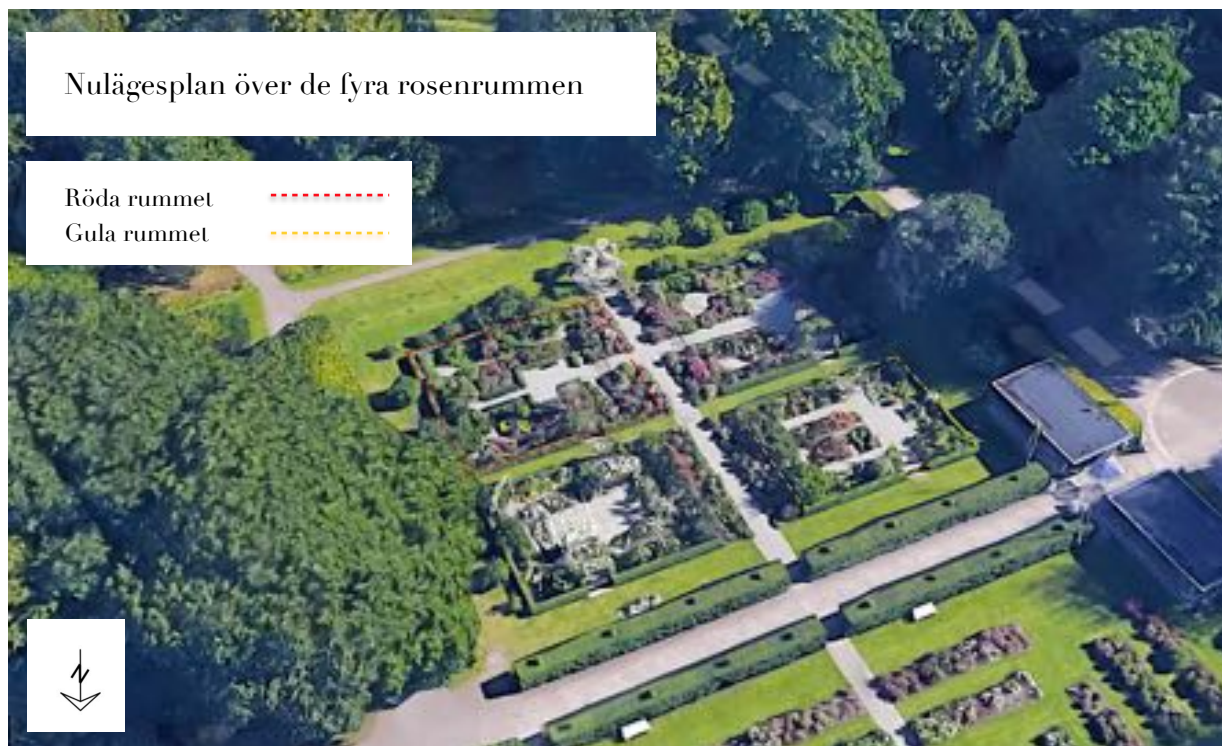

Bild 5, Flygfoto över rosariet, bearbetat av Bertils, E.
Hämtat från maps.google.

Under vinterhalvåret står rosenbuskarna däremot nakna och rummen kan uppfattas som kala. Å andra sidan kan en del rossorter fortfarande ha kvar sina nypon och den välformade ligusterhäcken utgör en tydlig indelning och rumslighet som känns extra viktig när rosorna gått i dvala.

Golvet i rummen består av ljus grus i mindre fraktion. I en del av rabatterna finns trampstenar och mindre gångar av kalksten. I det vita rummet förekommer kalkstenen som markbeläggning istället för grus.

Platsanalys

Platsen besöktes för en platsanalys en solig vårdag i april. Skötselpersonalen var i färd med att beskära rosenbuskarna inför kommande växtsäsong. Trädgårdsmästaren Inger berättar kring förutsättningarna för det gula och röda rummet. Övergripande upplevs platserna som relativt soliga kring lunch och eftermiddagen. Däremot ligger de flesta av rabatterna i morgonskugga. Platsen beskrivs även vara relativt vindskyddad tack vare intilliggande häckar och träd. I de moderna rosenrummen är solexponeringen något större och växtbäddarna kan därför bli förhållandevis torra över sommarperioden och kräver då stödbevattning. Tvärtom kan jorden däremot bli blöt under vintern och ibland ruttnar växtmaterialet bort. Alven ligger grund på platsen och kan vara svår att gräva igenom. Personalen har erfarenhet kring att prydnadsgräs ruttnat när de valt att plantera in det tillsammans med rosorna. Inger berättar att rosorna främst valts utefter deras estetiska kvalitéer och doftegenskaper. Det finns idag enstaka planterade perenner av blandade platsförhållanden tillsammans med rosor i en god och näringsrik jord med ett pH 5,5-6. Till större delen är jorden mellan rosenbuskarna helt bar och i april var buskarna endast grenar som stack upp ur marken. Det var därför svårt att bilda en uppfattning om hur rosornas habitus kan se ut under sommarperioden och hur rosorna brede ut sig.

Varje rum innehåller många olika rossorter som antingen står i grupper eller ensamma som solitärbuskar och klätterrosor. Rosorna är planterade relativt tätt. Eftersom rosorna blommar först under sommaren gjordes ett sammanställande kollage med bilder på rosorna i blom. På detta sätt kunde ett sammanställt intryck av blomningen göras. En övergripande uppfattning är att rosorna inte enbart håller sig till respektive rums färgtema. Det förekommer blandade färger med nyanser som går mot det svala och varma hållet. I det gula rummet representeras rosor i rött, gult, aprikos, orange och med en del rosa nyanser. Annat material är i gröna, silveraktiga, vita, gula, röda och lila färger. De rosor som inte faller klart in under temafärgen i rummet uppfattades som udda och de blandade färgerna ger ett allmänt brokigt uttryck. Rosorna i det röda rummet blommar i lila, rosa, orange och rött.

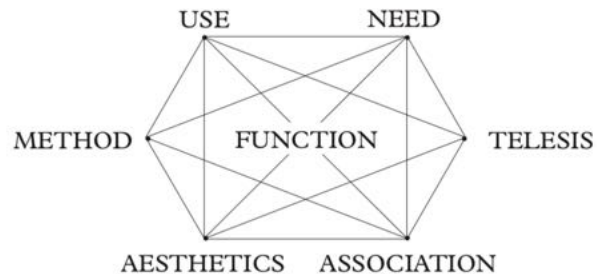
Bild 6 t.v. Bild 7 t.h.

En del av det röda rummet i Fredriksdal, April och Maj 2018.

Fotografi, Bertils, E.

Vilka behov finns?

Victor Papanek skriver i sitt verk *Design for the Real World* (1985) om vilka förutsättningar som bör ligga till grunden för en gestaltning. Funktionen är en central beståndsdel som ger upphov för en bärande ide. Förutom funktion finns andra delar som ska beaktas och tillsammans samspela i slutresultatet. Frågor att sälla sig är hur ska platsen användas? Vilken är målgruppen? Vilka behov finns? Vilka är formerna och materialet som speglar gestaltningens funktion och platsens besökare? Vilken metod krävs för att genomföra gestaltningen? (Robinson 2004).

The function complex (after Papanek, 1985).

Bild 8

Behoven för Fredriksdals rosenrabatter utgår bland annat från vilken skötsel som krävs för att upprätthålla rosenrabatternas funktion. Inger Brandin är trädgårdsmästare för Fredriksdal och har arbetat med rosariet i många år. Hon menar på att om inte skötsel- och växtbehoven tillgodoses leder detta till misskött rabatter och då fallerar även rabatternas funktion. Det är inte lätt att uppfylla en bra plantering och samtidigt ta hänsyn till skötsel aspekterna. Å ena sidan måste exempelvis skötselpersonalen ha tillgång att gå in i de breda rabatterna för att sköta om rosorna längst in. Därför krävs det att växtmaterialet kring rosorna inte tar för mycket plats och försvårar framkomsten. En del perenner tar för mycket plats och sprider sig med rhizomer och utlöpare. Klematis kan till exempel vara en svår växt att begränsa och hålla tillbaka om den trivs för bra. Å andra sidan underlättas ogrärensningen om det förekommer så lite bar mark som möjligt (Brandin 2018). Genom att använda spridningsvilligt och marktäckande växtmaterial motverkas att ogräs etablerar sig (Gustavsson 2008).

Nick Robinson berättar i *The planting design handbook* (2004) att hur viktig kunskapen om växtkänedom är när en effektiv och hållbar plantering ska skapas. Växtens behov, habitus och spridningsvillighet är exempel på egenskaper som bör finnas i åtanke när en planteringsplan bestäms. Robinson menar på att även om åtgärder åtas för en mindre optimalt vald växt så kan det bli besvärligt att upprätthålla det önskvärda slutresultatet. Exempelvis kan en växt genom beskärning hållas tillbaka från sitt för höga och ursprungliga habitat. Även jorden kan anpassas och bytas ut för att skapa en anpassad förutsättning för växten. Däremot är sådana lösningar kortsiktiga och kräver bestående underhåll.

Resultat - produkter

Arbetet har resulterat i tre förslag till vardera rum. Ett förslag är komponerat med annueller och ett förslag är skapat med perenna material. Det slutliga förslaget är ett resultat där både perenner och annueller använts.

Växtkomponeringen är utarbetad efter koncept för respektive temarum för att knyta av till besöksinformationen som ska presenteras på en tavla i vardera rum. Gula rummets växtkomposition faller under konceptet '*Komplementfärg och harmoni*'. Det röda rummet koncept är '*Form och textur*'.

Resultatet presenteras indelat under vardera rum:

Det gula rummet

- Växtlista med bilder
- Besöksinformation med illustrationer (tavla)
- Som A3 bilagor i slutet av arbetet:
 - Planteringsplan med växtlista
 - Material- & utrustningsplan

Det röda rummet

- Växtlista med bilder
- Besöksinformation med illustrationer (tavla)
- Som A3 bilagor i slutet av arbetet:
 - Planteringsplan med växtlista
 - Material- & utrustningsplan

Det gula rummet

- växtlista
sommарblommor

Konceptet

Det är svala och mjuka nyanser av lila och silver som ligger likt en vattenspegel i det gula rummet. Valet av eden lila färgen är ett genomgående komplement till de gula rosorna som ska sticka ut så mycket som möjligt. Ytterligare kontrast finns i den gula färgens temperatur som föreligger varm och stark till skillnad från den lilas dova och kalla färgskala.

Bild 9

Helichrysum petiolare 'Silvermist'
Rabatteternell

Bild 10

Eragrostis tef
Prydnadsgräs - teff

Bild 11

Dichondra argentea 'Silverfalls'
Silvernjurvinda

Bild 12

Ammi visnaga 'Green Mist'
Tandpetarslilja

Bild 13

Anagallis monelli 'Skylover'
Praktmire

Bild 14

Clinopodium nepeta 'Marvelette Blue'
Stenkyndel

Bild 15

Verbena rigida 'Polaris'
Vioverbena

Bild 16

Verbena bonariensis
Jätteverbena

Bild 17

Cabaea scandens
Klockranka

Det gula rummet

- växtlista
perenner

Konceptet

Det är svala och mjuka nyanser av lila och silver som ligger likt en vattenspegel i det gula rummet. Valet av den lila färgen är ett genomgående komplement till de gula rosorna som ska sticka ut så mycket som möjligt. Fina detaljer som samspelar med de gula rosorna finns att hitta i svalget av silveririsen och ståndarna i skuggviolrutan samt klematisen.

Bild 18

Salvia officinalis 'Purpurascens'
Kryddsalvia

Bild 19

Calamagrostis acutiflora 'Karl Foerster'
Tuvrör

Bild 20

Sesleria heufleriana
Vårälvväxing

Bild 21

Meum athamanticum
Björnrot

Bild 22

Thalictrum rochebrunianum
Skuggviolruta

Bild 23

Iris pallida
Silveriris

Bild 24

Flox divaricata 'Clouds of Perfume'
Blåflox

Bild 25

Salvia nemorosa 'Caradonna'
Stäppsalsvia

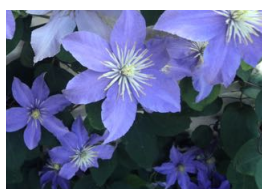

Bild 26

Clematis Viticella-Gruppen 'Justa'
Klematis

Växtkomponera med färgkontrast och harmoni

Ett av det mest effektiva sätt att skapa en intressant och vacker rabatt är att använda sig färgcirkeln.

Kontrastfärger stå mitt emot varandra i färgcirkeln och genom att kombinera dessa färger uppstår en maximal kontrast i färg. Kombinationer av detta slag väcker intresse och står ut.

Skulle däremot en och samma färg väljas kan ett trevligt harmoniskt intryck skapas. Att komponera växter i samma färgskala fast med olika nyanser ger ett mjukt och stilla intryck.

Kan du se de olika
kontrasterna i rummet?

Varm	Kall
Ljus	Mörk
Mjuk	Hård
Gul	Lila

StudioBjell

Det röda rummet

- växtlista
sommарblommor

Konceptet

Växtkompositionen består i huvudsak av gröna växter med fokus på olika former på blad och blommor. Färgerna går i olika lugna toner av grönt med inslag vita och röda detaljer så som stänglar, knoppar och blommor. Linet och pärlhirset skapar en spännande kontrast till de andra växternas mjuka bladformer.

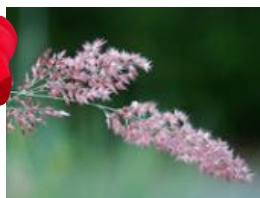

Bild 27

Melinis nerviglumis 'Savannah'
Rubingräs

Bild 28

Helichrysum petiole 'Limelight'
Rabatteternell

Bild 29

Pennisetum glaucum 'Purple Majesty'
Pärlhirs

Bild 30

Cosmos atrosanguineus 'Black Magic'
Chokladskära

Bild 31

Digitalis purpurea 'Camelot White'
Fingerborgsblomma

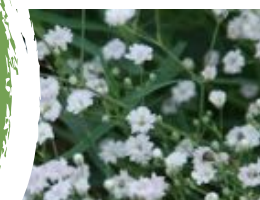

Bild 32

Gypsophila paniculata 'Snowflake'
Brudslöja

Bild 33

Phormium tenax 'Purpureum'
Nyzeeländska lin

Bild 34

Dichondra repens 'Emerald Falls'
Njurvinda

Bild 35

Ipomoea lobata
Spanska flaggan

Det röda rummet

- växtlista
perenner

Konceptet

Växtkompositionen består i huvudsak av gröna växter med fokus på olika former på blad och blommor. Färgerna går i olika lugna toner av grönt med inslag vita och röda detaljer så som stänglar, knoppar och blommor. Gräsen bidrar till en struktur även vintertid och nävan färgas i gult och rött på hösten tillsammans med trebladsspiran.

Bild 36

Panicum virgatum 'Heavy Metal'
Jungfruhirs

Bild 37

Heuchera 'Lime Marmalade'
Alunrot

Bild 38

Actaea simplex 'Brunette'
Höstsilverax

Bild 39

Sanguisorba officinalis 'Tanna'
Blodtopp

Bild 40

Geranium phaeum 'Chocolate Chip'
Brunnäva

Bild 41

Gillenia trifoliata
Trebladsspira

Bild 42

Carex morrowii 'Ice Dance'
Japanskt starr

Bild 43

Veronicastrum virginicum 'Album'
Vit kransveronika

Bild 44

Humulus lupulus
Humle

Växtkomponera med form och textur

Genom att kombinera två växter med olika former skapas kontrast! Tillsammans framhäver de varandra och bidrar till en spännande plantering.

Välj därför växter som har olika växtsätt!

Det finns blommor som bildar runda element likt bollar eller knappar. Rosor med deras blommor är ett sådant exempel. Andra blommor växer vertikalt och blommor i spiror. Exempel på sådana växter är höstsilveraxet.

Ett annat kompositionselement är växter som bidrar till fjädrar och plymer. Gräs har ett sådant växtsätt. Så kallade basväxter får tallriksliknande blad. Dessa används med fördel i basen i rabatten för att skapa en tyngd och balans. Alumroten står bland annat för denna uppgift i detta rummet.

Kan du se de olika kontrasterna i rummet?

Mjuk	Sträv
Hög	Låg
Sirlig	Kompakt
Friväxande	Formklippt
Boll	Spira
Röd	Grön

Christina

Diskussion

Detta kandidatarbete har haft som syfte att titta på hur kombination av växter kan lyfta äldre rabatter och belysa rosorna i dem. Uppsatsen visar på fler faktorer som kan ligga till grunden för växtkomposition förutom färgtemat som är aktuellt idag. Ytterligare önskemål har varit att skapa någon form av besöksinformation i anslutning till rabatterna.

Redan år 2002, när de moderna rosorna i Fredriksdal fick sina nya temarum ritade av Kerstin Junker Lunnerholm, var tanken att rosorna skulle ha sällskap med perenner. Växtkompositionen skulle ha till syfte att inspirera besökarna och visa på olika sätt att komponera växter tillsammans med moderna rosor (Nyman-Nilsson 2018). Med tiden dog en del växtmaterial bort, andra brede ut sig för mycket och drogs därför upp på grund av att de trivdes för bra i den goda trädgårdsjorden. Skötselbehoven kom med tiden att spela allt större roll än hur rabatterna presenterades (Brandin 2018).

Det anses viktigt av skötselpersonalen att komma åt rosorna vid olika arbetsmoment. Perennerna gjorde det svårt att upprätthålla en god jordstruktur och kupningen som behövs för rosornas övervintring var svår att iordningställa med perenner som växte allt för nära. Problemet med svartfläcksjuka och rosenrost sitter bland annat i bladen. Det kan bli besvärligt att avlägsna bladen på senhösten när rabatterna är fyllda med perenner. Därför har annuella växter blivit ett mer populärt alternativ i Fredriksdal. Sommarblommor kan med fördel planteras ut på våren, frodas och blomma under sommaren, för att slutligen dras upp på senhösten och vintern när det är dags för rosornas städning, gödsling och kupning (Brandin 2018).

Resultatsdiskussion

Det är platsens förutsättningar som beskriver vilka växter som kommer att trivas i trädgården. (Robinson 2004). Det är idag svårt att exakt veta varför en del växter försvann från rabatterna. Däremot är växtförslagen i detta arbete anpassat efter platsens förutsättningar för att ett bra resultat ska kunna uppstå. En annan viktig aspekt har varit att försöka anpassa växtvalen utefter de behov som skötselpersonalen påvisats ha. Det har varit önskvärt att växter väljs så att skötselarbetarna samtidigt kan komma emellan växterna och utföra bland annat putsning och beskärning. Resultatet mynnade därför ut i ett förslag med endast perenner, ett förslag enbart med sommarblommor och slutligen ett förslag med växtmaterial med blandade inslag.

Dagens utformningen utav det röda rummet uppfattas göra arbetsmomenten lättare för skötselpersonalen. Planteringsbäddarna är inte så breda och i de större rabatterna finns kalkstensgångar utplacerade som tillåter personalen att ta några steg inåt och kan på så vis komma åt rosorna i rabatterna. Utförandet i det gula rummet är annorlunda där rabatterna saknar denna lösning. I förslaget till det gula rummet ritades därför två enkla gångar i samma material som i det röda rummet och placerades där åtkomsten ter sig som svårast. Dessutom skapades en ny gestaltungs lösning i mitten av det gula rummet. I en stor rektangel finns idag rabattrosor planterade med avlånga trampstenar i mitteln. Här förekommer mycket ogräsrensning och planteringen är svår att komma åt. I lösning ritade en uppdelning av rektangeln, samtidigt kanten till bädden höjs till 15 cm. Genom att höja upp

rabatten kan personalen i Fredriksdal testa hur en sådan planteringsbädd fungerar i praktiken i deras verksamhet och se om någon av fördelarna passar dem och deras arbetssätt.

Det förelåg även en svårighet att komponera växter endast utefter temat gul och röd. Det var inte lätt att få ihop en röd tråd utefter färgtemat och kombinationerna kändes spretiga. Lösningen blev att applicera ytterligare ett koncept att arbeta utifrån. Genom att ta till vara på koncepten '*Färgkontrast och harmoni*' och '*Form och textur*' så skapades en övergång mellan de tankar bakom växtkombinationerna till besökarnas förväntade intresse kring växtkomposition. Detta presenteras på ett enkelt sätt med hjälp av text och illustrationer på en tavla. Förhoppningen är att denna kunna skänka ytterligare värde för besökarna till temarummen.

Tanken är att respektive kompositioners koncept ska vara tydligt och enkelt att förstå, även för de besökare som har mindre kunskap inom färg och form. Syftet med koncept för det gula rummet är att lyfta fram rosornas gula nyanser med motsatsfärgen lila. Enbart rosornas blommor visar på gula nyanser och ska på detta vis vara iögonfallande i planteringarna. Harmonin står för de olika lila nyanserna som är andra växterna blommor i. Det röda rummet ska representera en lugnare komposition där fokus ligger på olika kombinationer av form och textur representerad i olika blad och blommor. Färger utöver röd är inte viktiga i detta rummet. Växterna är valda utefter deras blad, sätt att växa och hur blommorna ser ut.

Skötsel aspekterna gjorde det svårt att lyckas med en traditionsenlig plantering med växtmaterial som kompletterar varandra som olika byggstenar. Växternas olika karaktärer används vanligtvis för att skapa ett samarbete mellan växterna. I fallet med rosenrabatterna var det skötsel aspekterna som fick ligga till grunden för vilket material som valdes. Det finns aspekter att fundera över kring för och nackdelar med vilket material som väljs.

Skötselpersonalens behov uppfattas som viktiga aspekter att ta hänsyn till när det kommer till vad som ska planteras tillsammans med rosorna. Det är de som är kunniga kring vad som fungerar eller inte och är väl insatta i situationen. Därför anses det viktigt att se till deras behov och önskemål. Ett alternativ med en blandad komposition med både perenner och annueller kan vara att föredra. Genom att låta de marktäckande växterna vara av annuell karaktär kan dessa dras upp till hösten när nära skötsel av rosenbuskarna krävs. När det sedan är klart med vårens beskärningar och jordförbättring kan nytt material planteras ut på nytt. Perenna växter som inte är i vägen placeras för att öka varieteten i planteringen och gör på detta vis det möjligt för insekter och djur att övervintra i lämnade fröställningar och grästuvor.

Perenner

Fördelar	<ul style="list-style-type: none">- Återkommande växtmaterial - långlivat- Många pryddandselement fördelat över året (ökat besöksvärde?)- Billigare material när de står sig på sikt- Täcker bar mark och håller ogräs borta så fort de vuxit upp- Möjliggör skydd, mat och övervintring till insekter och djur
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none">- Dyra i inköp- Kan försvåra skötseln av rosorna på hösten/vintern/våren- Kan om de trivs för bra konkurrera med rosorna

Annueler

Fördelar	<ul style="list-style-type: none">- Förnybart material varje år- Effektiviserar skötseln av rosorna på hösten/vintern/våren- Oftast mycket blomning med sommar som högsäsong- Billiga i inköp- Täcker bar mark och håller ogräs borta under sommarsäsongen
Nackdelar	<ul style="list-style-type: none">- Kortlivat- Dyrt när material köps in varje år- Marken lämnas bar på vintern när växterna dras upp

Metoddiskussion

Den första delen av arbetet byggs på litteraturstudier som visar på hur och varför växter väljs till en plantering. Hänvisningen till relevant litteratur har varit en viktig beståndsdel att stärka arbetets visuella resultat. Vidare har den kvalitativa fallstudien bidragit med rumsuppfattning och redan befintliga delar i rosariet. Fallstudien med plats- och behovsanalysen visade sig vara en viktig metod för att sammanställa de önskemål och behov som fanns för platsen. Även intervjun med trädgårdsmästaren angående skötsel aspekterna har varit viktig då det tidigt i arbetet tydligt visade att skötseln var en viktig funktion som behövde uppfyllas för att resultatet överhuvudtaget skulle bli aktuellt i verkligheten.

En andra del i uppsatsen är de praktiska produkterna som resulterar i arbetshandlingar och informationstavlorna. Här presenteras blandade tekniker, både digitala och för hand ritade bilder i processen. Inmätningen av rummen och överföringen av den insamlade datan till digitala dokument var en stor del i arbetet som krävde tid. Detta moment var inte inräknat i arbetsprocessen och gjorde att tidsplanen för arbetet blev lidande. På grund av tidsbrist genererades färre illustrationer än tänkt.

Avslutning

Hur kan växtmaterial användas för att öka besöksvärdet av de befintliga rosenrabatterna i Fredriksdal? Det finns så mycket mer som ska finnas med i beräkningarna när man planerar en plantering än just vad blommorna har för färg. Växternas estetiska uttryck kan vara en viktig aspekt för besökarens intresse, men är inte den valda växtens förutsättningar tillgodosedda blir slutresultatet inte långvarigt.

Slutsats

Genom att välja växter som kommer att trivas på platsen så har en god utgångspunkt skapats. Växter som trivs och frodas, blir stark och klarar bättre av eventuella sjukdomar (Robinson 2004). En annan fråga kan vara vilken typ av växtsätt som önskas. Hur ska planteringen skötas? Först när dessa aspekterna är uppfyllda kan utseendet på växten studeras och väljas ut.

Tack vare att tre olika alternativ för respektive rum lämnas till Fredriksdal, så kan personalen testa sig fram vad som passar dem bäst. I förhållande till skötsel aspekterna kan sommarblommorna vara ett bra alternativ. Förslaget som bygger på det perenna materialet anses däremot mer ekonomiskt och biologiskt hållbart. Det slutliga förslaget med en mix av sommarblommor och perenner troligtvis kommer att passa dem bäst i praktiken. Genom denna kombination tillåts sommarblommorna stå för den marktäckande funktionen närmst rosorna. När skötselpersonalen sedan kräver utrymme kring rosorna för skötseln på senhösten kan materialet dras upp. Perenner kan planteras där de inte tar för sig för mycket av rosorna utrymme och på detta vis motverkas monokulturer i planteringarna. Samplanteringarna bidrar till en ökad växtkultur och stimulerar till en ökad biologisk mångfald (Gustavsson och Åkesson 1999).

Vidare ämnesförslag

Det hade varit intressant att utvärdera en eventuell förändring i planteringsbäddarna om Fredriksdal väljer att testa mitt förslag på de något upphöjda växtbäddarna.

Vidare skulle ytterligare förslag till besöksinformation i de andra rummen exempelvis kunna vara kring växtkomposition efter olika växtkaraktärer. Kanske skulle ett alternativ vara på teman som faller under olika användningsområden för rosor. Exempelvis inriktat på doft och smak. Slutligen kan det vara intressant med information kring rosorna som har ett historiskt värde och koppling till händelser eller kända personer.

Referenser

- Bengtsson, R. (1992). Komponera mera. Publicerat i *Hemträdgården* 1992, v. 47(1), s.39-42
- Brandin, I. (2018). Trädgårdsmästare Fredriksdal, samtal 2018-04-12.
- Christenson, P. (1997). *Trädgårdsväxternas historia*. Västerås: Ica bokförlag.
- Fredriksdal. (2018). *Rosariet*. Helsingborg. Tillgänglig: <https://fredriksdal.se/rosariet/> Ansvarig utgivare Dennis Nilsson. [2018-04-23]
- Gerritsen, H. & Oudolf, P. (2002). *Drömplantor*. Italien: Natur och kultur/LT:s förlag. Andra uppl.
- Gustavsson, L-Å. (2008). *Rosor för nordiska trädgårdar*. Stockholm: Natur och kultur.
- Gustavsson, L-Å. & Åkesson, I. (1999). Rosor i park och trädgård. *Grön Fakta* 2/1999. Publicerat i Utemiljö 2/99.
- Hansson, B. & Hansson M. (2011). *Perenner*. Stockholm: Nordstedt förlagsgrupp AB. Tredje uppl.
- Itten, J. (1971). *Färg och färgupplevelse*. Stockholm: P. A. Norstedt & Söners förlag.
- Jansson, E. (1999). *Sommarblommor i offentlig miljö*. Alnarp: Movium.
- Johansson, B. & Månsson. L. (2006). *Sommarblommor*. Västerås: Ica bokförlag.
- Krantz, L. (2010). *Wij trädgårdar*. Stockholm: Nordsteds.
- Nyman-Nilsson, M. (2018). Landskapsarkitekt Fredriksdal, samtal 2018-04-25.
- Oskarsson, L. (2008). *Att inventera perenner*. Lund: Grahns tryckeri AB.
- Robinson, N. (2004). *The planting design handbook*. Storbritannien: Biddles Ltd., Guildford and Kings Lynn. Andra uppl.
- Trädgårdsföreningen. (2018). *Rosariet*. Göteborg. Tillgänglig: http://www.tradgardsforeningen.se/wps/portal/enhetssida/tradgardsforeningen/rosariet!/ut/p/z1/04_Sj9CPyksy0xPLMnMz0vMAfljo8ziTYzcDQy9TAy9_QPMLQwcXSyMDJyNPQwsLAz0w8EKAagdHA1NgAoMPAzdDBwDXc38g1xNDAx8TPWjiNFvgAlcDZyCjJyMDQzc_Y2I049HQRSG8cgW6RfkhoeGOioqAgADKnBE/dz/d5/L2dBIS9nQSEh/#htoc-17 [2018-04-18]

Bildförteckning

Bild 1. Fotografi: Bertils, E. (2018). Rosen Aicha.

Bild 2. Itten, J. (1971). Färg och färgupplevelse. Stockholm: P. A. Norstedt & Söners förlag. s. 35.

Bild 3. Bertils, E. (2018). Illustration över olika bladformer.

Bild 4. Fotografi: Bertils, E. (2018). En del av det gula rummet i maj.

Bild 5. Maps.google. (2018). Satellitbild över Fredriksdals rosarie och de moderna rosenrabatterna. Tillgänglig via maps.google med koordinaterna 56.0557366,12.7095968. [Hämtad 180414] Redigerad av Bertils, E.

Bild 6. Fotografi: Bertils, E. (2018). En del av det röda rummet i april.

Bild 7. Fotografi: Bertils, E. (2018). En del av det röda rummet i maj.

Bild 8. Papanek, V. (1985). The funktion complex. Hänvisning ur Robinson, N (2004). The planting design handbook. Storbritannien: Biddles Ltd., Guildford and Kings Lynn. Andra uppl. s. 26.

Bild 9. Foto: Forest and Kim Starr. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) <https://www.flickr.com/photos/starr-environmental/24594057370/in/photolist-fGZieD-CYqMSy-DYVUV7-DthYpU-E9KgVV-DAdqrv-fGZi9r-E1srYi-DLB9Nx-D9oyck-DKS43E-CYb8dr-fGZic2-DcmtMK-E1v9xR-DLm8NC-DAdopV-DciMtT-eBh1Nb-9WQwSE-6BA5fT-6zSQyi-2tHvu-6zST6F-DXwP82-eBdS1P-SUoWD7-E1sqEM-DNufPc-D4wG23-SUoWWS-DsyUz2-CY4ALC-xUgV5j>

Bild 10. Foto: Melinda Stuart. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC-ND 2.0) Beskurit bilden, <https://www.flickr.com/photos/melystu/36008147713/in/photolist-aqwUpH-WRVaNZ>

Bild 11. Foto: Teresa Grau Ros. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-SA 2.0) Beskurit bilden, https://www.flickr.com/photos/teresa_grau_ros/40202837181/in/photolist-24fA3Rc-22Tejgv-22FaBCV-23ZG52h-22FaBkt-4fm7gD-NGngHL

Bild 12. Foto: Dwight Sipler. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) Beskurit bilden, <https://www.flickr.com/photos/photofarmer/289632722/in/photolist-cpteTw-zgbZP-rArHC-bAHqjG-bAL8YA-8mgRKQ-6R4app-6RfBDZ-6R4uVR-6HTLUL>

Bild 13. Foto: —Tico—. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC-ND 2.0) https://www.flickr.com/photos/tico_bassie/14368290537/in/photolist-6TiYDE-eJDqyB-ob9RHR-nTFcc-9TuPpX-ocVPMi-pArBaQ

Bild 14. Foto: Steven Severinghaus. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC-SA 2.0) <https://www.flickr.com/photos/horsepunchkid/10392052645/in/photolist-7kGq8Q-o1bUn3-CqrfVN-TJFjUR-ouqooR-ocVnpK-pBnntF-CGhitc-ZUxZnr-CNxdSA-Z8KbqL-CNxePW-CqqYTs-RH79EW-a4ASUS-oun1Vh-hBcSLy-ZGHfkY-a45ZLp-NKESqb-NKERD1-vXmKmj-8mas33-vFnz23-N42HqT-MZXjMy-vXmKpL-dmwrUL-a4ASNs-gQiZct-LVgHoK-xkykFc-wVjdo3-xaBTb1-z9fe9L-dvaZ88-9S1z7U-4rjg26-4g9fL1-xm8Nzx-o1bUYy-bNEQHi-R8vqMP-R59bqo-R8vsMv-R8vA68-xBb3Yy-ZRS8Ew-xBj4i4-6K2yPi/>

Bild 15. Foto: Su Neko. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-SA 2.0) Beskurit bilden, <https://www.flickr.com/photos/suneko/4652660040/in/photolist-74GFyB-thGVb-ei938e-8696Jy-d3aQKh-6TpmCr-8fCNR8-71yLUh-73MNJH-73MNye-Pm9iTL-PoKtt4-PyNDUT-Njgsiu-P1nuUA-PyNtQK-P1nvJw-PoKKrX-PvFLAG-P1nct3-P1nwh5-73RKNS-UfF18c-PvFsa3-PoKJQg-thHsX-uF4yWD-einTqP>

Bild 16. Foto: Ivan Forsman. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) Beskurit bilden, <https://www.flickr.com/photos/>

123937568@N05/15615237141/in/
photolist-pMSaYz-5pL8r8-6DB3Lu-5EjswR-
ekiwhG-8CX9FY-7bbGNj-
cxqjAU-8CX9wq-6WoXZ5-
nXoxeG-5pGiXC-6U6gs8-
cWlp9J-8HQNLB-8KskZf-9KZdrq-
kmNnjU-9Gqg5m-q5WPc-2RniZX-
apKQ9H-8mBk9y-7bbGPN-4FN1JF-s2mZa-
ZaWDeb-nFoqkg-fMkcad-ekivKL-TFvkox-
ekcK1a-6Zkd3M-9ZgmmA-
dDRxy1-57HPzs-ekcJqV-ghuxuX-
ekcHhv-8XjPUr-8BBHX3-kmLPfz-
YxBdBn-6WjZta-cQkpgQ-6Utax6-5buFNg-
cFG6V5-ghtSKF-uEoaHo

Bild 17. Foto: Kristen. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC 2.0) <https://www.flickr.com/photos/greenthumbs/1644102736/in/photolist-dnZxiC-WZajRE-hX4Mm-FWMHUX-G3DdXT-SRb2rC-FWMHsK-SRb2Zw-fuQnHu-FCCjEW-FWMEdP-aosHkL-SRb2Lf-TxCTzY-fuA5xp-TxCU5f-F8tFMR-TxCV3C-FWTjqa-G1rTC5-U8zVmF-fuQnAq-FUtXKY-3vhssU-SRb243-g5JHdP-KWRFCU-U4Z1LC-U4YX7U-SRb1w1-TxCVtC-FCwPLJ-FCCo7q-FWTiUR-apj7n4-FCwHNb-pwstk-bCNJk7-FaznS-Fdxs9-FdxsN-FaznW-FCwL7E-FCCm7y-ns3Snk>

Bild 18. Foto: Matthew Byrne. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/matthewbyrne/1581043998/in/photolist-7Le9p5-3pHgih>

Bild 19. Foto: K M. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/131880272@N06/28692868831/in/photolist-4yLLbE-5n87FY-746Hxn-6jCSdc-6jCS8V-6HMw4U-74aDEA-b2ppPi-JS7Bb5-K2jzVe-KHusg2>

Bild 20. Foto: Andrey Zharkikh. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/zharkikh/10632496895/in/photolist-hcyjTZ>

Bild 21. Foto: Abejorro34. Flickr, licens: creativ commons (CC BY-NC 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/abejorro34/32589249352/in/photolist-kFV5z-RDNqrw-RGrrPK-Vz9Lsp-8dM8Up-RDNoaN-71znqk-RTnq5D-aAB3yq-RPLzKj-K9BFBo-DoaJFG-A9zq2N-LLqQn1-LbapDj-CTWDYc-KRZ758>

Bild 22. Foto: Paul van de Velde. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/dordreht-holland/28490537335/in/photolist-qtq2MS-pyGHiu-8eniPq-a5oQ1p-9AAtpz-9So9yL-9XA6nB-S7iSja-TmbEQ2-9So9uY-8AHimG-S7iSZZ-8AHYF5-KpBs9X-8AHi6d>

Bild 23. Foto: K M. Flickr, licens: creativ commons (CC BY 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/131880272@N06/22276003191/in/photolist-UZVkdDu-Kh74C-9GiXH7-4HRwhs-ZZmnpY-89pPSv-dtU7sh-538FrX-4LXzEw-VG5d73-81sjk-ezVHev-89Q9MC-82mhaG-UZVPsq-89Q8Wb-9ciRcf-82i93P-GzkbGg-82i8kM-82mh65-82mfc5-zWskEx-zD1W7k-HNjAxn-4NpvtR-uqRux6>

Bild 24. Foto: Kerry Woods. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC-ND 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/93854456@N03/11422367103/in/photolist-ipmBMR-9ye271-sruAJ4-tftS7A-thRgyg-thPv5H-sro9kW-A1npJ7-bCQ3Xw-7Vcw7W-7Xpk3h-81HWFa-aVv2Cx-bzgojY-TPpuPN-6kdKiW-rtKLoq-rB2HcR-6oczob-edN5f5-Vt23uK-sggukb-bPJdMa-sgnvRK-adwxtk-9UnQf2-66UiE9-6dMeh3-GpdEgR-bHyVKR-gnQLnv-e9k4yq-8251uU-M93C9-219GGo7-bHifPt-66UiFh-gnQyq3-7XpkEN-n6UZ3a-jDzUA5-bCKwNA-skYTDk-sHXfaa-Dvzhmn-Fo7bhG-frwrBW-bbVaFe-edbjw5-fqQGqw>

Bild 25. Foto: Anya Andreyeva. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/23150796@N07/3671524322/in/photolist-6Arwgu-8gKCyl-JpFTAW-544YF5-JvyVbR-eDPkEm-X7SE43>

Bild 26. Foto: Merrie. Wikimedia, licens: CC BY-SA 3.0 beskuren bild, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Clematis_Justa_Kopie.JPG

Bild 27. Foto: Ronnie Pitman. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC 2.0) <https://www.flickr.com/photos/pitmanra/889894515/in/photolist-BuRww-aFUWm2-2mCWCT-36gJdH-oWnfcy>

Bild 28. Foto: Serres Fortier. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) <https://www.flickr.com/photos/lesserresfortier/9652833955/in/photolist-fGZieD-CYqMSy-DYVUV7-DthYpU-E9KgVV-DAdqrv-fGZi9r-E1srYi-DLB9Nx-D9oyck-DKS43E-CYb8dr-fGZic2-DcmtMK-E1v9xR-DLm8NC-DXwP82-EaMH6A-DAdopV-DciMtT-eBh1Nb-9WQwSE-2jtEiz-4HkxuR-6BA5fT-2RvEB1-6zSQyi-4HpK4Y-2tHvu-6zST6F-eBdS1P-SUoWD7-E1sqEM-DNufPc-D4wG23-SUoWWS-DsyUz2-CY4ALC-xUgV5j>

Bild 29. Foto: Dwight Sipler., Wikimedia, licens: CC BY-SA 3.0 beskuren bilden, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Purple_Majesty_Millet_\(4968795499\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Purple_Majesty_Millet_(4968795499).jpg)

Bild 30. Foto: Adrian Midgley. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC-ND 2.0) <https://www.flickr.com/photos/midgley/1045913648/in/photolist-fcp67P-7nn9Ec-tCqeU-2AqzFW-KAHjrw-iRN3B-xLCQAR-KMwhP3-thA26/>

Bild 31. Foto: Géry Parent. Flickr, licens: creativ common (CC BY-ND 2.0) <https://www.flickr.com/photos/42200412@N03/8840126045/in/photolist-etaXui-S51fjw-3Kb5QK-nVAdBL-nF99v8-nF96rH-YzecGC-LBzdf-8mYm6b-87mhfh-9V8r1T-zEEMLT-dyRTwt-8mZtw7-eBBFdo-9XKpjX-4ZabHf-w6dpY-w6dsu-9Vbikj-M8xCRM-dHKbNT-cbKBpE-oDCmf8-rDcU9M-bH61gV-dniaQF-dHQCdW-tt9HaT-87SehH-9sSj-rjYSf6-WdhF8p-8LtMYW-nWEXgY-nXwQzb-HMbaSn-XyuHbo-yJtToH-Yz4G9h-8de7hQ-6RQm8W-22uEEcF-bVUWU4-9Y53hD-6CAnL5-eWNvpD-UTbwnA-XydZ1G-Ghibas>

Bild 32. Foto: Jürgen Mangelsdorf. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC-ND 2.0) <https://www.flickr.com/photos/22084572@N07/27919657980/in/photolist-cFWCtm-E7kzY7-FyPxA-9eiLm4-9emQ5f-JxaxBs-9dKApn-eb4oBp-eba1tN-KzQVUb-Ktikpo-KtijzC-Ktiefj-KtideS-23iNXU6-9eiMmz-YBQmwQ-9eiLfK-9emRm5-KKE2F3-cFWC4m-6MZdqj-8bWKHz-F54d1B-cGDWFj-ETyMJJ-E7EYmV-62ArAp-6yDXXi-9z3WtQ-ETyMvC-vaUawW-u9tCsd-KCMYcS-yJtLeV-yrRW4Y-yKeR7t-JRTKHo-JEodHF->

[JEojs6-KFfqBR-Krqzyo-zhM7eB-KCMXMJ-KDefRd-KFfqzg-KCMXVj-Ktij1m-JEok3K-PvU1cW](https://www.flickr.com/photos/forestandkimstarr/24955584075/in/photolist-E2eTGX-6AR8QJ-E4UE7B-6ARaDN-CXNUHD-DVQNpt-DST3VY-E1dVWk-8mGCYY-c8eMCh-hRiKym-Dcmr9i-CqjqEN-49qggN-DVD5Yi-DiSCEm-EaPAzL-DmvAu6-nNV5mk-5tWk8i-DcmrAk-Dc2caf-6AR8V7-DYinoC-8SPGFa-6ALYFT-pepQ8z-ckoGKf-9H94uL-8SPGFP-fho5Bt-9H6aSc-eiLHyV-8SSMuU-pP593Q-iSqvLW-qUfV69-6eY4cE-KJ4Xfn-qSRLaK-jLAYDu-qfNssg-DGCsaY-Nq65Cw-8TJ4Kw-aTBqMM-FGyA35-8AKEFy-HEHph4-Pt4Uau)

Bild 33. Foto: Forest and Kim Starr. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/starr-environmental/24955584075/in/photolist-E2eTGX-6AR8QJ-E4UE7B-6ARaDN-CXNUHD-DVQNpt-DST3VY-E1dVWk-8mGCYY-c8eMCh-hRiKym-Dcmr9i-CqjqEN-49qggN-DVD5Yi-DiSCEm-EaPAzL-DmvAu6-nNV5mk-5tWk8i-DcmrAk-Dc2caf-6AR8V7-DYinoC-8SPGFa-6ALYFT-pepQ8z-ckoGKf-9H94uL-8SPGFP-fho5Bt-9H6aSc-eiLHyV-8SSMuU-pP593Q-iSqvLW-qUfV69-6eY4cE-KJ4Xfn-qSRLaK-jLAYDu-qfNssg-DGCsaY-Nq65Cw-8TJ4Kw-aTBqMM-FGyA35-8AKEFy-HEHph4-Pt4Uau>

Bild 34. Foto: Harry Rose. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) <https://www.flickr.com/photos/macleaygrassman/8428933920/in/photolist-pnhjfm-dQJTok-dQQvih-dQQtZw-dQQv9J-rwGyVB-dQJRU8-dQQuoU-dQQvtj-7sAyvR-3ZArY-3Yohr-avSrVB-efa3PY-efa3q3-efa4bu-oFRWqv-pzH47N-hmBfcJ-pUf2BR-C1KYhL-poMomD-qRqjAz-dQQv4U>

Bild 35. Foto: Anna. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/katja-london/1118801175/in/photolist-aqYXxB-2GS9Br-2GS9Na-NrYyY7-MB6Dns-hKv1gU-o53Zdv-7FXnA2-omwCSM-8n1e6N-8mX6kg-e4Ffqe-d1zYpf-4fZGN9-cBLz6N-kKtLrf-LDSmPY>

Bild 36. Foto: Chhe. Wikimedia, licens: CC BY-SA 3.0 Beskuren bild, <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PanicumVirgatum.jpg>

Bild 37. Foto: Andrey Zharkikh. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/zharkikh/10019249125/in/photolist-cEkS8L-wSpt7e-hPtYKo-h84P5Q-T4NtYG-yFrZJU-E4i9aj-eiQzMK-WNzJ9r-tfREUF-eiWstC-zCFnX3-bTHxRX-gngGz-WLHMxN-eiWkew-V5yyCC-ggnfca-FVH2pp-FVH14i-zD3p2h-y5bJmc-zGhuM4-KyYX5c-LXBbRx-yJmK39-zoKNcs-yJwn6v>

Bild 38. Foto: Carl Lewis. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/carllewis/3059976623/in/photolist-eXv9tA-arvBfT-dbUSiJ-gaqG2f-garfge-5EpbrD-aqnMSo-aqnMLf-U9wfbJ-oAbKru-9GFnDX>

Bild 39. Foto: Natural England. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC-ND 2.0) <https://www.flickr.com/photos/naturalengland/6748114403/in/photolist-Z658F8-cGQKSs-YGiyNU-6GU1RA-mk8d7b-akpNS4-ZQxQfT-S8skPP-aksBgY-KU5riY-T8wANQ-JrrZtK-Kk2oPU-JrpAuo-KMyG7N-KNEU19-qXJMFF-2XXnJQ-6pWMXf-fqAwYS-eZZ8nz-6pSDmP-bhiRj4-6pWMuN-bn1udv-wXGvsE-7mPZ3Y>

Bild 40. Foto: floyddriver. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC 2.0) <https://www.flickr.com/photos/7682706@N02/10048986143/in/photolist-giZFtM-vnaQR6-G8X2UE-e9Y419-j8oQ1-8gAH9v-GPR73W-7edUyd-9HP9Rm-UnKmg0-HajuRu-8gAGrz-HhAD8F-Tpxp4G-84CFk8-84FMaS-sUZ358-4Msnxg-25WGtwi-83TbQG-JZ1VHS-UuunMD-7XyyHY-fiHq9c-eBVU7G-81jXop-FY6L2J-HvYnJo-o3d5M3-8aSy74-e4eHso-e3Xfcp-76NErE-8aSwQ8-4dHb3N-8aSwPB-HacWZM-8aSwPt-8aSwP4-U1xaKq-24D5FMs-24D5FjU-24D5F1s-bDjGwQ-c3LTKs-vnvMJR-HacXsR-8aSy6X-76NEyo-5YEdA7>

Bild 41. Foto: Kristine Paulus. Flickr, licens: creativ common (CC BY 2.0) <https://www.flickr.com/photos/kpaulus/35001893522/in/photolist-eXpMQf-eXye2M-X27Z4-c7GwXw-tYnNq5-o2JqsR-u26Njc-o3oQQG-eXfwEF-VjZRuN-7kXLCi-eXdoNV-ohgNcU-tJxCAF-G9DpEs-H2bj9N-H5as1n>

Bild 42. Foto: Sue Luxton. Flickr, licens: creativ common (CC BY-NC 2.0) beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/9023158@N07/8763557231/in/photolist-empwfk-7jvtya>

Bild 43. Foto: Leonora (Ellie) Enking. Flickr, licens: creativ common (CC BY-SA 2.0) Beskuren bild, <https://www.flickr.com/photos/33037982@N04/4863981413/in/photolist-8pPbdv-8pPbgM>

Bild 44. Foto: Matt Lavin. Flickr, licens: creativ common (CC BY-SA 2.0) beskuren bild, https://www.flickr.com/photos/plant_diversity/4942709527/in/photolist-8wLFkM-8wPEUw-a7kN6v-86fMZp-dfzyxr-4ufkU-8Enupa-4XCUS8-h2wq8b-7cBweb-acaC5Y-ckoJss-fjgtDf-5qVzSD-bnKJty-7DJAcJ-aNb9JV-difbx8-eMy9b7-VeTHvU-9WwF8h-9WwF3s-9WtPSv-ab9vGe-9WwEZh-8WoAMy-79ANZQ-p1nsEr-6YKDEB-6YdBxx-WdmTMd-6W61mz-86JSnP-Y7yAzK-akZsXL-9DBYnt-9HZZvo-agx1P1-ozZapg-akT8Pg-aetpcL-9kCgwe-akT8wZ-akZqR9-njYrt1-9mPYAr-bWCUaN-WLvf4k-3onS31-81aU3k

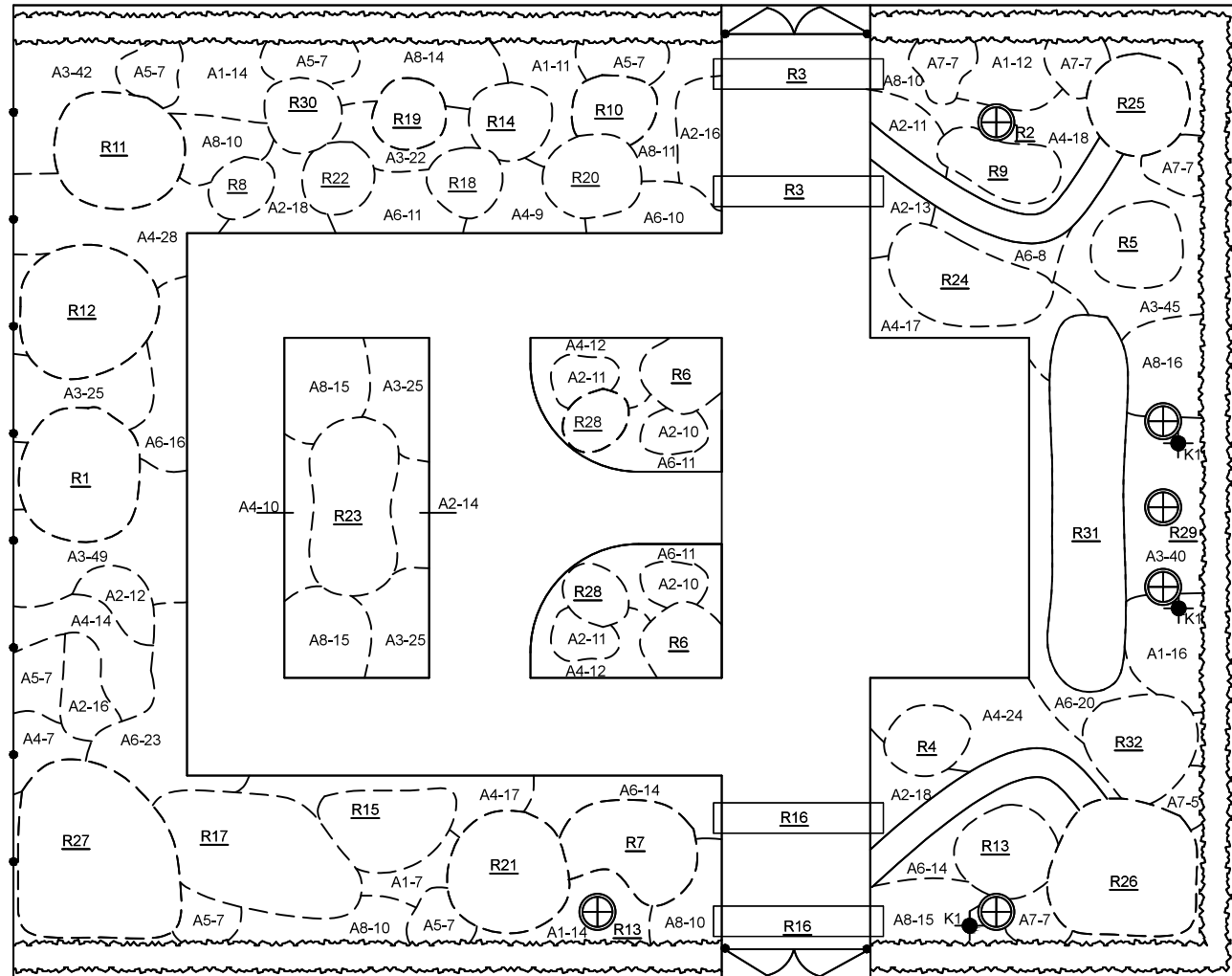
Bilagor

Se bifogade planteringsplaner och ritningar i slutat av arbetet.

PLANTERINGSPLAN, ANNUELLER

Gula rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala:1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

	Materialgräns		R00	Bef. rosor
	Växtgräns		A00-00	Förlagen växt
	Befintlig ligusterhäck		K00	Förlagen klättrväxt

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
ANNUELLER							
A1	AMMI VISNAGA 'GREEN MIST'	TANDPETARLILJA		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	74
A2	ANAGALLIS MONELLI 'SKYLOVER'	PRAKTMIRE		20	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	160
A3	CLINOPODIUM NEPETA 'MARVELETTE BLUE'	STENSKYNDEL		20	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	139
A4	DICHONDRA ARGENTEA 'SILVERFALLS'	SILVERNJURVINDA		30	LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	170
A5	ERAGROSTIS TEFF	PRYDNADSGRÄS, TEFF		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	68
A6	HELICHRYSUM PETIOLARE 'SILVERMIST'	RABATTETERNELL		30	LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	138
A7	VERBENA BONARIENSIS	JÄTTEVERBENA		30	IMPECTA FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS	33
A8	VERBENA RIGIDA 'POLARIS'	VIOLVERBENA		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	100
KLÄTTRVÄXT							
K1	CABAEA SCANDENS	KLOCKRANKA			LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS, BINDS UPP PÅ BEFINTLIG SPALJE	3

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
ROSOR			
R1	AICHA	Spinosissima-Gruppen	
R2	ALBERIC BARBIER	Wichurana-Gruppen	
R3	ALCHYMIST	Moderna buskros-Gruppen	
R4	BEROLINA	Floribunda-Gruppen	
R5	BICOLOR (KAPUCINROS)	Feotida-Gruppen	
R6	BUFF BEAUTY	Moschata-Gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R7	CHARLES AUSTIN	Moderna buskros-gruppen	
R8	CHARLES DARWIN	Moderna buskros-gruppen	
R9	CHINA TOWN	Floribunda-gruppen	
R10	CROWN PRINCESS MARGARETA	Moderna buskros-gruppen	
R11	FRÜHLINGSDUFT	Spinosissima-gruppen	
R12	FRÜHLINGSGOLD	Spinosissima-gruppen	
R13	GHISLAINE DE FÉLIGONDE	Moschata-gruppen	
R14	GOLDEN CELEBRATION	Moderna buskros-gruppen	
R15	GOLDEN COVER	Miniatyrros-gruppen	

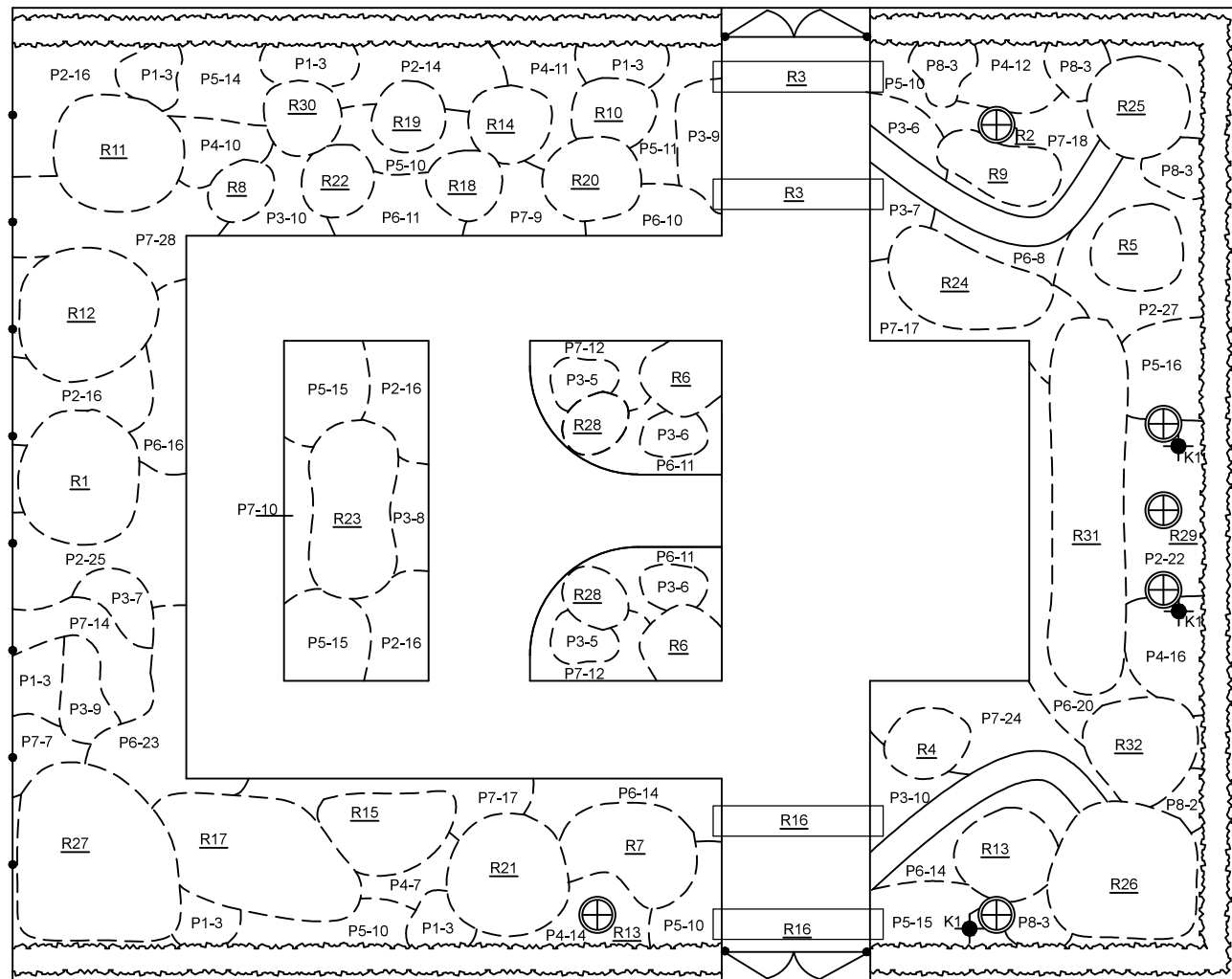
VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
R16	GOLDEN GATE		
R17	GOLDEN WINGS	Moderna buskros-gruppen	
R18	GRACE	Moderna buskros-gruppen	
R19	LADY EMMA HAMILTON	Moderna buskros-gruppen	
R20	LADY OF SHALOTT	Moderna buskros-gruppen	
R21	MAIGOLD	Moderna buskros-gruppen	
R22	MOLINEUX	Moderna buskros-gruppen	
R23	PERSIANA (PERSISK GULROS)	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R24	POSTILLION	Moderna buskros-gruppen	
R25	ROSA FOETIDA (TURKISK GULROS)	Vildros	
R26	ROSA HUGONIS (KINESISK GULROS)	Vildros	
R27	ROSA X CANTABRIGIENSIS	Vildros hybrid	
R28	SOLELID'OR	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R29	STARKODDER	Helenaegruppen	
R30	THE PILGRIM	Moderna buskros-gruppen	
R31	THISBE	Moschata-gruppen	
R32	WESTERLAND	Floribunda-gruppen	

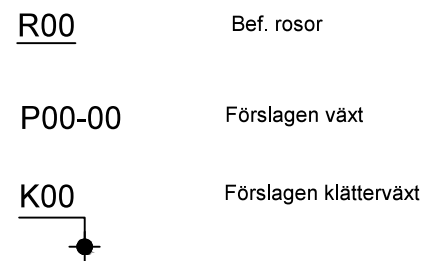
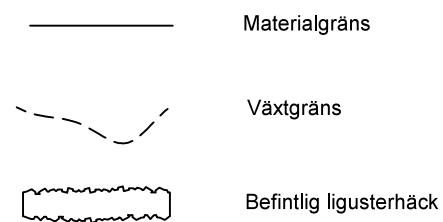
PLANTERINGSPLAN, PERENNER

Gula rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala:1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
PERENNER							
P1	CALAMAGOSTIS ACUTIFLORA 'KARL FOERSTER'	TUVRÖR	CO, 2 L	50	ESSUNGA PLANTSKOLA		18
P2	FLOX DIVARICATA 'CLOUDS OF PERFUME'	BLÅFLOX	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA		152
P3	IRIS PALLIDA	SILVERIRIS	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA	PLANTERAS GRUNT	88
P4	MEUM ATHAMANTICUM	BJÖRNROT	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA		70
P5	SALVIA NEMOROSA 'CARADONNA'	STÄPPSALVIA	A-KVAL CO	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		196
P6	SALVIA OFFICINALIS 'PURPURASCENS'	KRYDDSALVIA	A-KVAL CO	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		138
P7	SESLERIA HEUFLERIANA	VÄRVÄXLING	CO, 1,3 L	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		168
P8	THALICTRUM ROCHEBRUNIANUM	SKUGGVIOLRUTA	A-KVAL CO	50	ESSUNGA PLANTSKOLA		14

KLÄTTERVÄXT

K1	CLEMATIS VITICELLA-GRUPPEN 'JUSTA'	KLEMATIS	CO, 2 L		RÅNGEDALA	BINDS UPP MOT BEFINTLIG SPALJE	3
----	------------------------------------	----------	---------	--	-----------	--------------------------------	---

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
ROSOR			
R1	AICHA	Spinosissima-Gruppen	
R2	ALBERIC BARBIER	Wichurana-Gruppen	
R3	ALCHYMIST	Moderna buskros-Gruppen	
R4	BEROLINA	Floribunda-Gruppen	
R5	BICOLOR (KAPUCINROS)	Foetida-Gruppen	
R6	BUFF BEAUTY	Moschata-Gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R7	CHARLES AUSTIN	Moderna buskros-gruppen	
R8	CHARLES DARWIN	Moderna buskros-gruppen	
R9	CHINA TOWN	Floribunda-gruppen	
R10	CROWN PRINCESS MARGARETA	Moderna buskros-gruppen	
R11	FRÜHLINGSDUFT	Spinosissima-gruppen	
R12	FRÜHLINGSGOLD	Spinosissima-gruppen	
R13	GHISLAINE DE FÉLIGONDE	Moschata-gruppen	
R14	GOLDEN CELEBRATION	Moderna buskros-gruppen	
R15	GOLDEN COVER	Miniatyrros-gruppen	
R16	GOLDEN GATE		

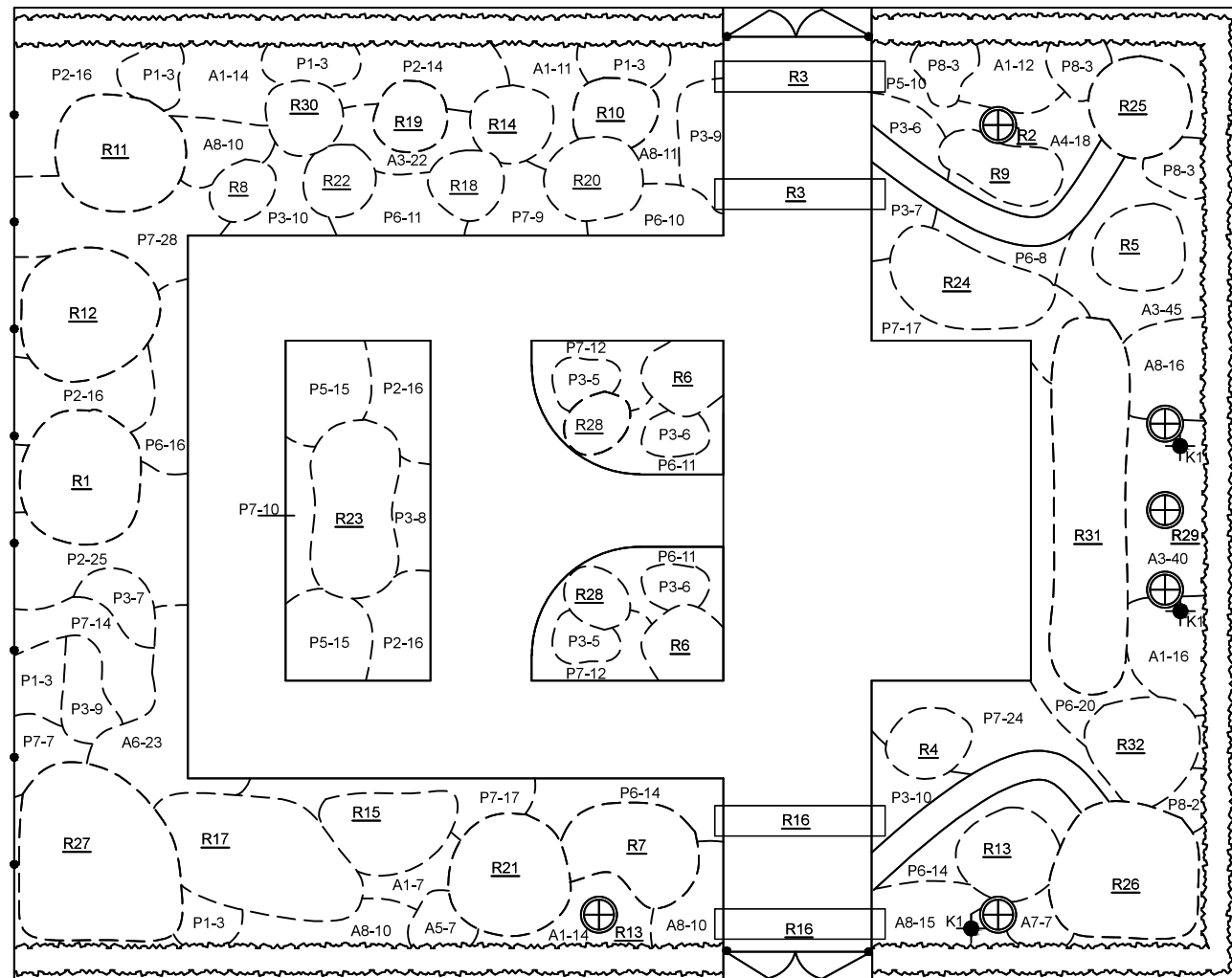
VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
R17	GOLDEN WINGS	Moderna buskros-gruppen	
R18	GRACE	Moderna buskros-gruppen	
R19	LADY EMMA HAMILTON	Moderna buskros-gruppen	
R20	LADY OF SHALOTT	Moderna buskros-gruppen	
R21	MAIGOLD	Moderna buskros-gruppen	
R22	MOLINEUX	Moderna buskros-gruppen	
R23	PERSIANA (PERSISK GULROS)	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R24	POSTILLION	Moderna buskros-gruppen	
R25	ROSA FOETIDA (TURKISK GULROS)	Vildros	
R26	ROSA HUGONIS (KINESISK GULROS)	Vildros	
R27	ROSA X CANTABRIGIENSIS	Vildros hybrid	
R28	SOLELID'OR	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R29	STARKODDER	Helena-gruppen	
R30	THE PILGRIM	Moderna buskros-gruppen	
R31	THISBE	Moschata-gruppen	
R32	WESTERLAND	Floribunda-gruppen	

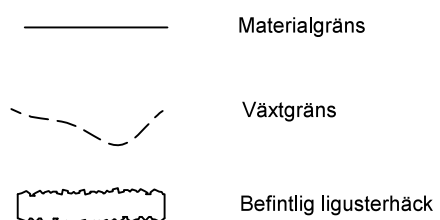
PLANTERINGSPLAN, PERENNER & ANNUELLER

Gula rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala:1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

R00 Bef. rosor

P00-00 Förslagen växt

K00 Förslagen klätterväxt

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
P1	CALAMAGOSTIS ACUTIFLORA 'KARL FOERSTER'	TUVRÖR	CO, 2 L	50	ESSUNGA PLANTSKOLA		18
P2	FLOX DIVARICATA 'CLOUDS OF PERFUME'	BLÄFLOX	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA		152
P3	IRIS PALLIDA	SILVERIRIS	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA	PLANTERAS GRUNT	88
P4	MEUM ATHAMANTICUM	BJÖRNROT	11 C	30	SÄVE PLANTSKOLA		70
P5	SALVIA NEMOROSA 'CARADONNA'	STÄPPSALVIA	A-KVAL CO	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		196
P6	SALVIA OFFICINALIS 'PURPURASCENS'	KRYDDSALVIA	A-KVAL CO	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		138
P7	SESLERIA HEUFLERIANA	VÄRVÄXLING	CO, 1,3 L	30	ESSUNGA PLANTSKOLA		168
P8	THALICTRUM ROCHEBRUNIANUM	SKUGGVIOLRUTA	A-KVAL CO	50	ESSUNGA PLANTSKOLA		14
A1	AMMI VISNAGA 'GREEN MIST'	TANDPETARLILJA		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	74
A3	CLINOPODIUM NEPETA 'MARVELETTE BLUE'	STENSKYNDEL		20	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	107
A4	DICHONDRA ARGENTEA 'SILVERFALLS'	SILVERNURVINDA		30	LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	18
A5	ERAGROSTIS TEF	PRYDNADSGRÄS, TEFF		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	7
A6	HELICHRYSUM PETIOLARE 'SILVERMIST'	RABATTETERNELL		30	LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	23
A7	VERBENA BONARIENSIS	JÄTTEVERBENA		30	IMPECTA FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS	7
A8	VERBENA RIGIDA 'POLARIS'	VIOLVERBENA		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	72

KLÄTTERVÄXT

K1	CLEMATIS VITICELLA-GRUPPEN 'JUSTA'	KLEMATIS	CO, 2 L		RÅNGEDALA	BINDS UPP MOT BEFINTLIG SPALJE	3
----	------------------------------------	----------	---------	--	-----------	--------------------------------	---

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
ROSOR			
R1	AICHA	Spinosissima-Gruppen	
R2	ALBERIC BARBIER	Wichurana-Gruppen	
R3	ALCHYMIST	Moderna buskros-Gruppen	
R4	BEROLINA	Floribunda-Gruppen	
R5	BICOLOR (KAPUCINROS)	Feotida-Gruppen	
R6	BUFF BEAUTY	Moschata-Gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R7	CHARLES AUSTIN	Moderna buskros-gruppen	
R8	CHARLES DARWIN	Moderna buskros-gruppen	
R9	CHINA TOWN	Floribunda-gruppen	
R10	CROWN PRINCESS MARGARETA	Moderna buskros-gruppen	
R11	FRÜHLINGSDUFT	Spinosissima-gruppen	
R12	FRÜHLINGSGOLD	Spinosissima-gruppen	
R13	GHISLAINE DE FÉLIGONDE	Moschata-gruppen	
R14	GOLDEN CELEBRATION	Moderna buskros-gruppen	
R15	GOLDEN COVER	Miniaturros-gruppen	
R16	GOLDEN GATE		

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

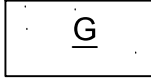
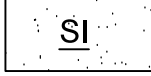
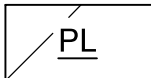
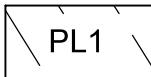

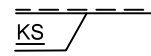
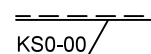

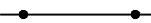

BET/NR	ROSSORT	GRUPP	ANMÄRKNING
R17	GOLDEN WINGS	Moderna buskros-gruppen	
R18	GRACE	Moderna buskros-gruppen	
R19	LADY EMMA HAMILTON	Moderna buskros-gruppen	
R20	LADY OF SHALOTT	Moderna buskros-gruppen	
R21	MAIGOLD	Moderna buskros-gruppen	
R22	MOLINEUX	Moderna buskros-gruppen	
R23	PERSIANA (PERSISK GULROS)	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R24	POSTILLION	Moderna buskros-gruppen	
R25	ROSA FOETIDA (TURKISK GULROS)	Vildros	
R26	ROSA HUGONIS (KINESISK GULROS)	Vildros	
R27	ROSA X CANTABRIGIENSIS	Vildros hybrid	
R28	SOLELID'OR	Foetida-gruppen	FLYTTAD BEF. ROS
R29	STARKODDER	Helenae-gruppen	
R30	THE PILGRIM	Moderna buskros-gruppen	
R31	THISBE	Moschata-gruppen	
R32	WESTERLAND	Floribunda-gruppen	

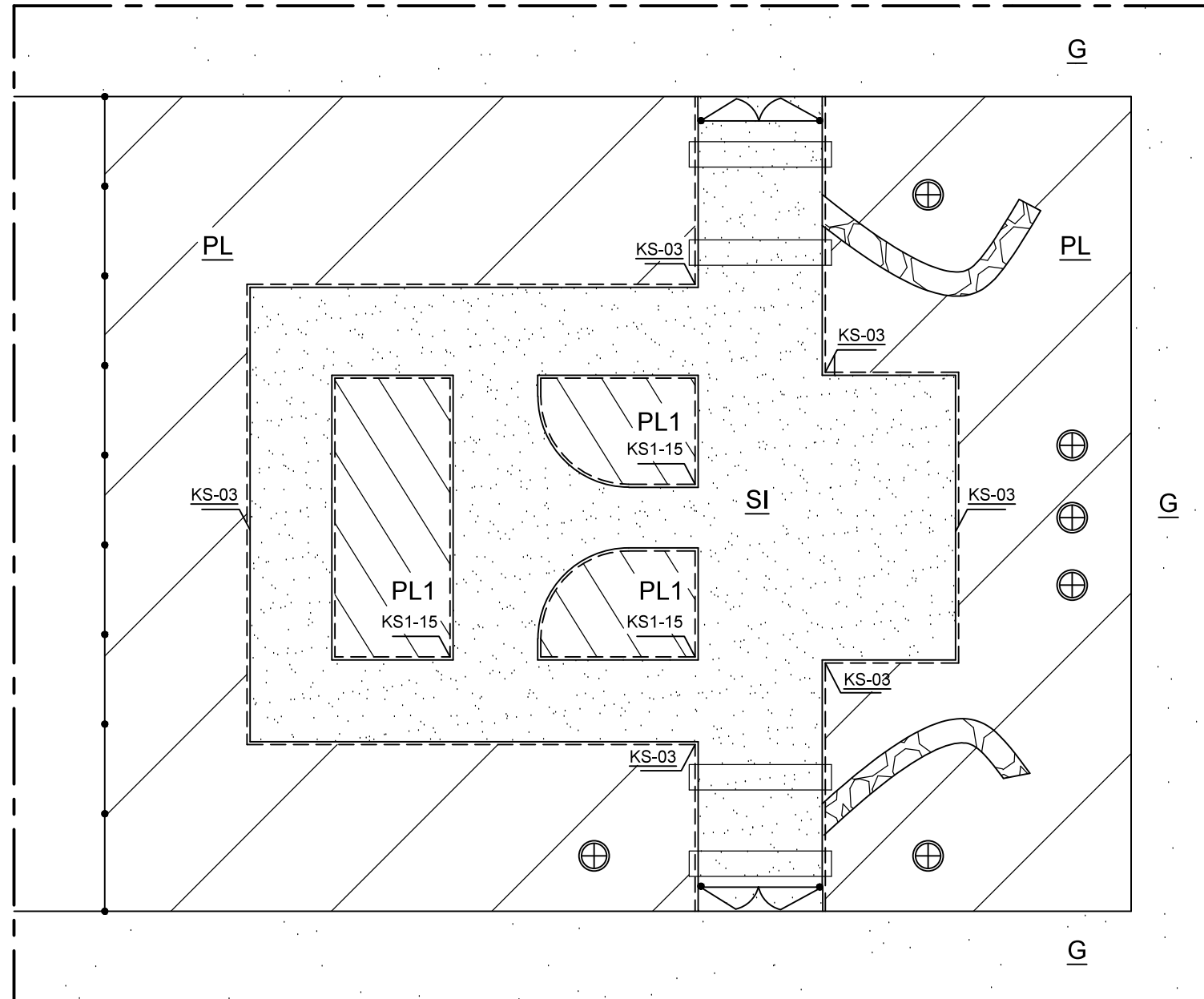
MATERIAL & UTRUSTNINGSPÅN

Gula rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala:1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

	Områdesgräns
	Materialgräns
	Bef. gräs
	Bef. grus
	Bef. planteringsbädd
	Ny planteringsbädd
	Ny natursten
	Bef. kantstöd
	Nytt kantstöd
	Befintliga järnställningar
	Bef. spalje
	Bef. grindar
	Bef. stålvalv

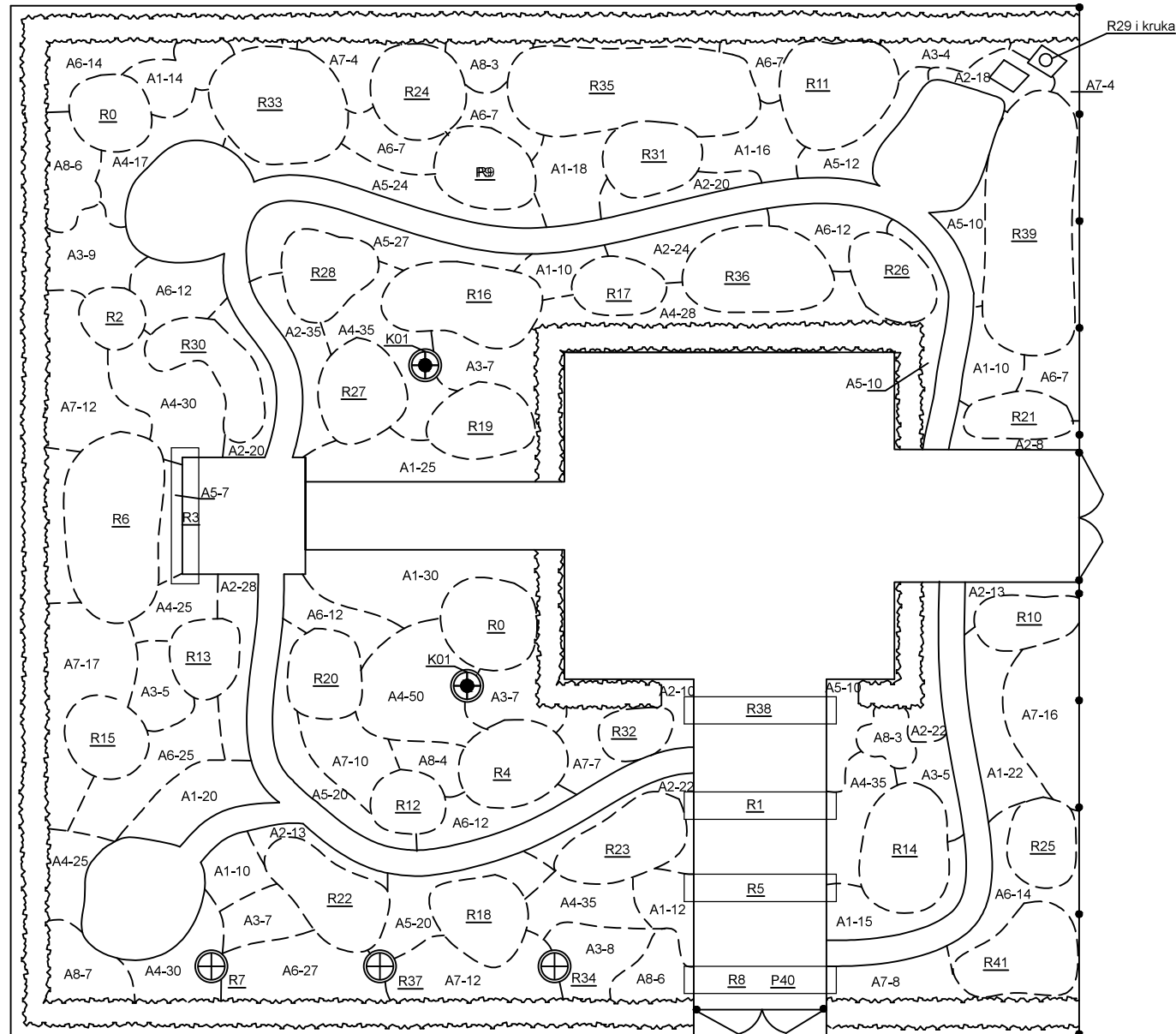
UTRUSTNINGSFÖRTECKNING

LITTERA	TYP AV UTRUSTNING	TILLVERKARE	ANMÄRKNING	ANTAL
KS1-15	KANTSTÖD AV CORTENSTÅL	LIKVÄRDIG DEN SOM FINNS PÅ PLATSEN	15 CM OVAN MARK	30 M
N	KALKSTEN	LIKVÄRDIG DEN SOM FINNS PÅ PLATSEN		4 M2

PLANTERINGSPLAN, ANNUELLER

Röda rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala:1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

- Materialgräns
- Växtgräns
- Befintlig ligusterhäck
- R00 Bef. rosor
- A00-00 Förslagen annuell
- K00 Förslagen klätterväxt

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
ANNUELLER							
A1	COSMOS ATRODANGUINEUS 'BLACK MAGIC'	CHOKLADSKÄRA		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	202
A2	DICHONDRA REPENS 'EMERALD FALLS'	NJURVINDA		20	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	233
A3	DIGITALIS PURPUREA 'CAMELOT WHITE'	VIT FINGERBORGS-BLOMMA		40	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	52
A4	GYSOPHILA ELEGANS 'SNOWFLAKE'	BRUDSLÖJA		20	LINDBLOMS FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	310
A5	HELICHRYSUM PETIOLARE 'LIMELIGHT'	RABATTETERNELL		30	LINDBLOMS FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS	140
A6	MELINIS NERVIGLUMIS 'SAVANNAH'	RUBINGRÄS		30	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	149
A7	PENNISETUM GLAUCUM 'PURPLE MAJESTY'	PÄRLHIRS		40	IMPECTA FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS	90
A8	PHORMIUM TENAX 'PURPUREUM'	NYZEELÄNSDSKT LIN	2L	40	RÅNGEDALA		29

KLÄTTERVÄXT

K1	IPOMOEA LOBATA	SPANSKA FLAGGAN			IMPECTA FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS, BINDS UPP PÅ BEFINTLIG SPALJE	2
----	----------------	-----------------	--	--	-------------------	--	---

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
<u>R0</u>	OKÄND SORT	OKÄND GRUPP
<u>R1</u>	AMADEUS	Storblommiga klätteros-gruppen
<u>R2</u>	AMY ROBSART	Rubiginosa-gruppen
<u>R3</u>	BLEU MAGENTA	Multiflora-gruppen
<u>R4</u>	CARL PHILIP	Floribunda-gruppen
<u>R5</u>	CHEVY CHASE	Soulieana-gruppen
<u>R6</u>	DART'S DEFENDER	Nitida-gruppen
<u>R7</u>	DORTMUND	Kordesii-gruppen
<u>R8</u>	EXCELSA	Wichurana-gruppen
<u>R9</u>	F.J. GROOTENDORST	Rugosa-gruppen
<u>R10</u>	GÄRTNERFREUDE	Moderna buskros-gruppen
<u>R11</u>	GERANIUM	Moyesii-gruppen
<u>R12</u>	H.C. ANDERSEN	Floribunda-gruppen
<u>R13</u>	HANSA	Rugosa-gruppen
<u>R14</u>	ISABELLA ROSSLINI	Tehybrid-gruppen
<u>R15</u>	JANET'S PRIDE	Rubiginosa-gruppen
<u>R16</u>	JOSEPH GUY	Floribunda-gruppen
<u>R17</u>	KIRSTEN POULSEN	Floribunda-gruppen
<u>R18</u>	KORDE'S ROSE ROBUSTA	Rugosa-gruppen
<u>R19</u>	LICHTERLOH	Floribunda-gruppen

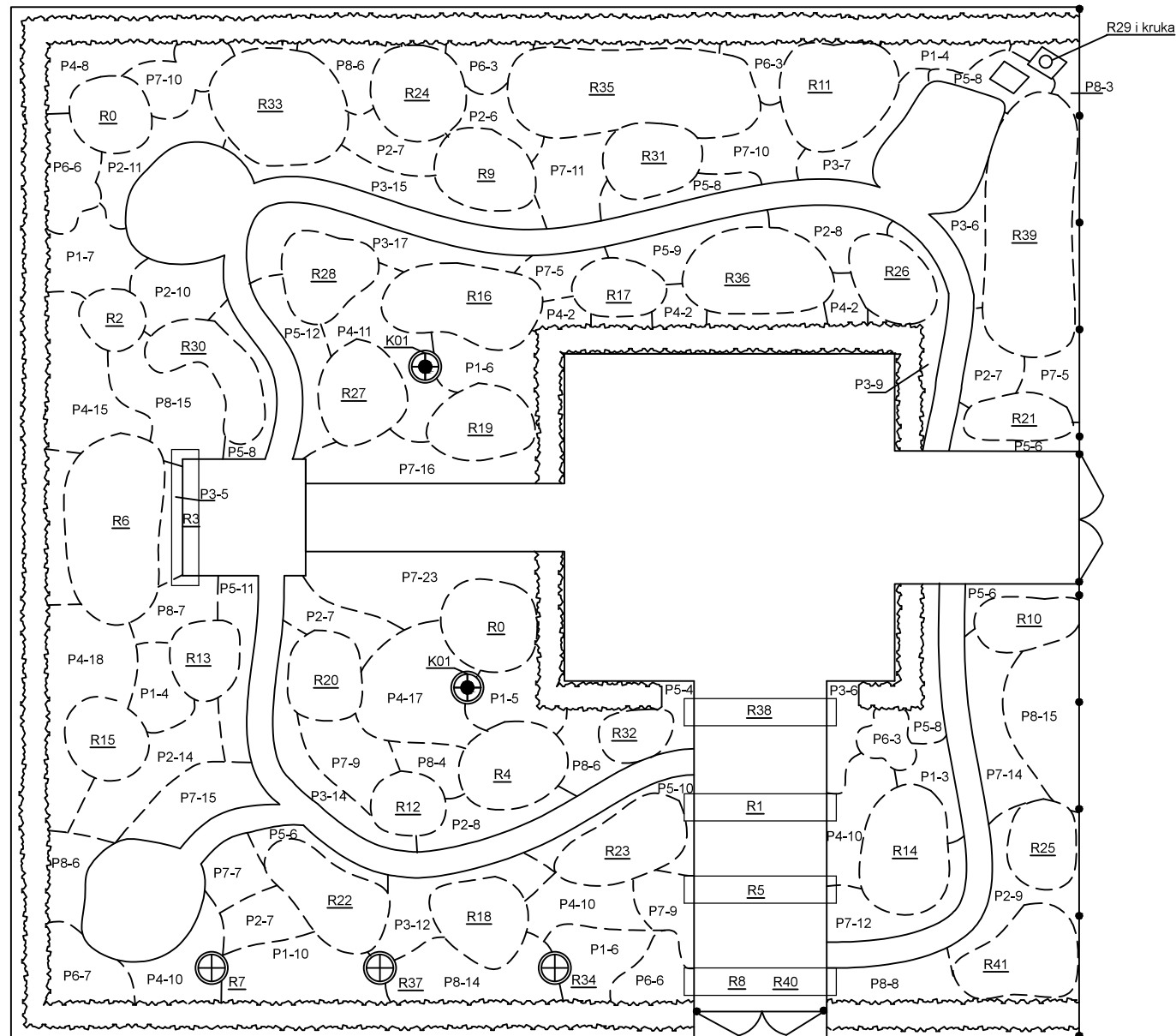
VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
<u>R20</u>	LILLI MARLEEN	Floribunda-gruppen
<u>R21</u>	MUNSTEAD WOOD	Moderna buskros-gruppen
<u>R22</u>	MOZART	Moschata-gruppen
<u>R23</u>	NINA WEIBULL	Floribunda-gruppen
<u>R24</u>	PARKFREUER	
<u>R25</u>	PERKDIREKTOR RIGGERS	Kordesii-gruppen
<u>R26</u>	PUSSTA	Floribunda-gruppen
<u>R27</u>	RHAPSODY IN BLUE	Moderna buskros-gruppen
<u>R28</u>	RED BELLES	Miniatyrros-gruppen
<u>R29</u>	ROSE GAUJARD	Tehybrid-gruppen
<u>R30</u>	ROSERAIE DE L'HAY	Rugosa-gruppen
<u>R31</u>	ROTES PHENOMEN	Rugosa-gruppen
<u>R32</u>	ROTLIA	Moderna buskros-gruppen
<u>R33</u>	RUGSPIN	Rugosa-gruppen
<u>R34</u>	SANTANA	Storblommiga klätteros-gruppen
<u>R35</u>	SCHARLACHGLUT	Moderna buskros-gruppen
<u>R36</u>	SIGNE RELANDER	Rugosa-gruppen
<u>R37</u>	SYMPATHIE	Kordesii-gruppen
<u>R38</u>	THOR	Storblommiga klätteros-gruppen
<u>R39</u>	TUSCANY	Gallica-gruppen
<u>R40</u>	WHITE DOROTHY	Wichurana-gruppen
<u>R41</u>	WILL SCARLET	Moschata-gruppen

PLANTERINGSPLAN, PERENNER

Röda rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala: 1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

- Materialgräns
- Växtgräns
- Befintlig ligusterhäck

- R00** Bef. rosor
- P00-00** Förslagen växt
- K00** Förslagen klättrväxt

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
PERENNER							
P1	ACTAEA SIMPLEX 'BRUNETTE'	HÖSTSILVERAX	CO, 5 L	50	SÄVE PLANTSKOLA		39
P2	CAREX MORROWII 'ICE DANCE'	JAPANSKT STARR	A-KVAL, CO	40	SÄVE PLANTSKOLA		94
P3	GERANIUM PHAEUM 'SAMOBOR'	BRUNNÄVA	A-KVAL, CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		91
P4	GILLENIA TRIFOLIATA	TREBLADSSPIRA	CO, 2 L	40	SÄVE PLANTSKOLA		105
P5	HEUCHERA 'LIME MARMALADE'	ALUMROT	A-KVAL CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		96
P6	PANICUM VIRGATUM 'HEAVY METAL'	JUNGFRUHIRS	A-KVAL CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		29
P7	SANGUISORBA OFFICINALIS 'TANNA'	BLODTOPP	CO, 2L	40	SÄVE PLANTSKOLA		146
P8	VERONICASTRUM VIRGINICUM 'ALBUM'	VIT KRANSVERONIKA	A-KVAL CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		81

KLÄTTRVÄXT

K1	HUMULUS LUPULUS	HUMLE	A-KVAL, CO		ESSUNGA PLANTSKOLA	BINDS UPP MOT BEFINTLIG SPALJE	2
----	-----------------	-------	------------	--	--------------------	--------------------------------	---

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
R0	OKÄND SORT	OKÄND GRUPP
R1	AMADEUS	Storblommiga klättrros-gruppen
R2	AMY ROBSART	Rubiginosa-gruppen
R3	BLEU MAGENTA	Multiflora-gruppen
R4	CARL PHILIP	Floribunda-gruppen
R5	CHEVY CHASE	Soulieana-gruppen
R6	DART'S DEFENDER	Nitida-gruppen
R7	DORTMUND	Kordesii-gruppen
R8	EXCELSA	Wichurana-gruppen
R9	F.J. GROOTENDORST	Rugosa-gruppen
R10	GÄRTNERFREUDE	Moderna buskros-gruppen
R11	GERANIUM	Moyesii-gruppen
R12	H.C. ANDERSEN	Floribunda-gruppen
R13	HANSA	Rugosa-gruppen
R14	ISABELLA ROSSLINI	Tehybrid-gruppen
R15	JANET'S PRIDE	Rubiginosa-gruppen
R16	JOSEPH GUY	Floribunda-gruppen
R17	KIRSTEN POULSEN	Floribunda-gruppen
R18	KORDE'S ROSE ROBUSTA	Rugosa-gruppen
R19	LICHTERLOH	Floribunda-gruppen

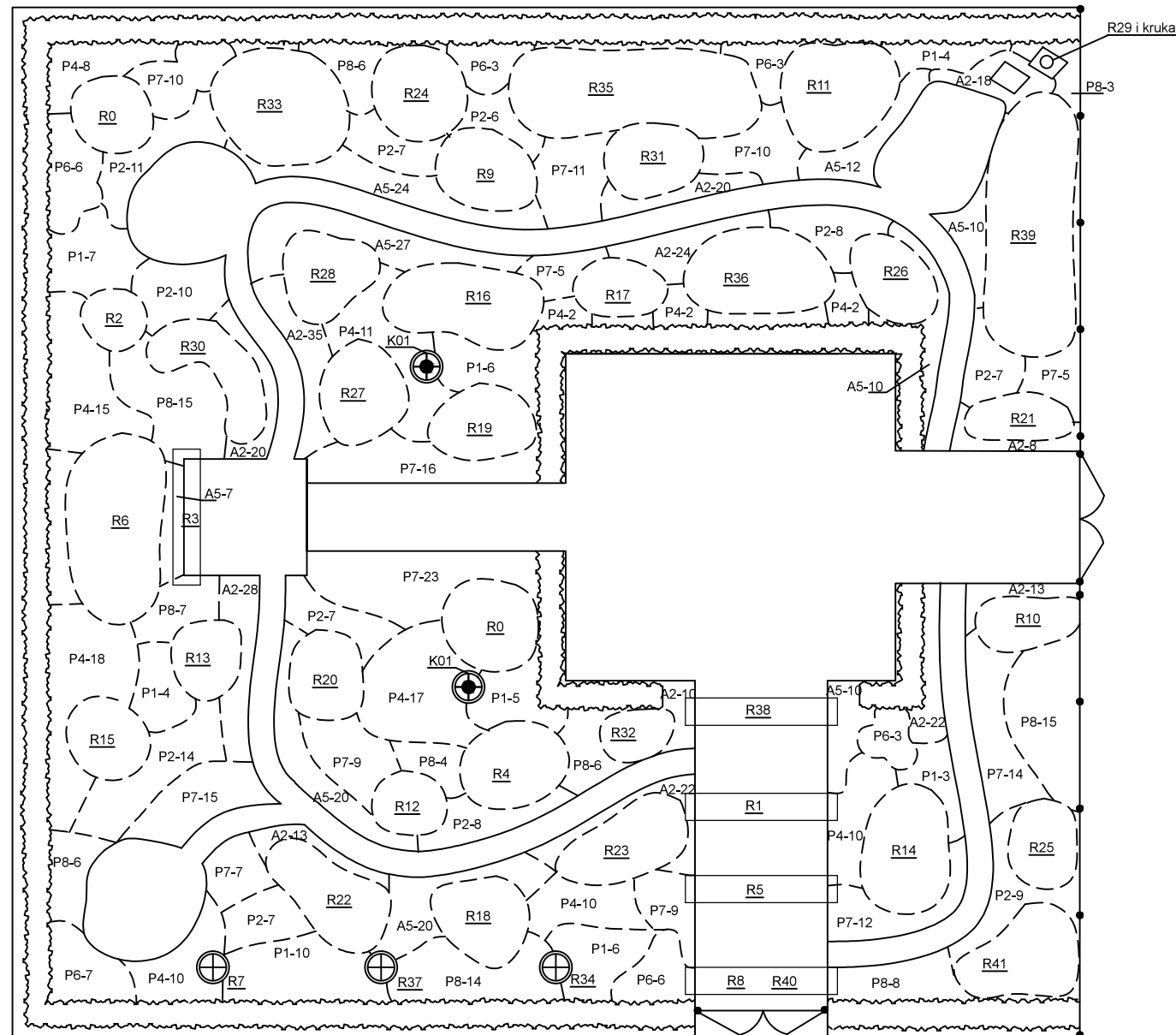
VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
R20	LILLI MARLEEN	Floribunda-gruppen
R21	MUNSTEAD WOOD	Moderna buskros-gruppen
R22	MOZART	Moschata-gruppen
R23	NINA WEIBULL	Floribunda-gruppen
R24	PARKFREUER	
R25	PERKDIREKTOR RIGGERS	Kordesii-gruppen
R26	PUSSTA	Floribunda-gruppen
R27	RHAPSODY IN BLUE	Moderna buskros-gruppen
R28	RED BELLES	Miniatyrros-gruppen
R29	ROSE GAUJARD	Tehybrid-gruppen
R30	ROSERAIE DE L'HAY	Rugosa-gruppen
R31	ROTES PHENOMEN	Rugosa-gruppen
R32	ROTILIA	Moderna buskros-gruppen
R33	RUGSPIN	Rugosa-gruppen
R34	SANTANA	Storblommiga klättrros-gruppen
R35	SCHARLACHGLUT	Moderna buskros-gruppen
R36	SIGNE RELANDER	Rugosa-gruppen
R37	SYMPATHIE	Kordesii-gruppen
R38	THOR	Storblommiga klättrros-gruppen
R39	TUSCANY	Gallica-gruppen
R40	WHITE DOROTHY	Wichurana-gruppen
R41	WILL SCARLET	Moschata-gruppen

PLANTERINGSPLAN, PERENNER & ANNUELLER

Röda rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala: 1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

- Materialgräns
- Växtgräns
- Befintlig ligusterhäck

- R00** Bef. rosor
- P00-00** Förslagen växt
- K00** Förslagen klättrväxt

VÄXTFÖRTECKNING FÖRESLAGNA VÄXTER

BET/NR	VETENSKAPLIGT NAMN	SVENSKT NAMN	KVALITET	C/C (CM)	TILLGÄNGLIGHET	ANMÄRKNING	ANTAL
PERENNER							
P1	ACTAEA SIMPLEX 'BRUNETTE'	HÖSTSILVERAX	CO, 5 L	50	SÄVE PLANTSKOLA		39
P2	CAREX MORROWII 'ICE DANCE'	JAPANSKT STARR	A-KVAL, CO	40	SÄVE PLANTSKOLA		94
P4	GILLENIA TRIFOLIATA	TREBLADSSPIRA	CO, 2 L	40	SÄVE PLANTSKOLA		105
P6	PANICUM VIRGATUM 'HEAVY METAL'	JUNGFRUHIRS	A-KVAL CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		29
P7	SANGUISORBA OFFICINALIS 'TANNA'	BLODTOPP	CO, 2L	40	SÄVE PLANTSKOLA		146
P8	VERONICISTRUM VIRGINICUM 'ALBUM'	VIT KRANSVERONIKA	A-KVAL CO	40	ESSUNGA PLANTSKOLA		81
ANNUELLER							
A2	DICHONDRA REPENS 'EMERALD FALLS'	NJURVINDA		20	IMPECTA FRÖHANDEL	FÖRKULTIVERAS	233
A5	HELICHRYSUM PETIOLARE 'LIMELIGHT'	RABATTETERNELL		30	LINDBLOMS FÖRHANDEL	FÖRKULTIVERAS	140
KLÄTTRVÄXT							
K1	HUMULUS LUPULUS	HUMLE	A-KVAL, CO		ESSUNGA PLANTSKOLA	BINDS UPP MOT BEFINTLIG SPALJE	2

VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
R0	OKÄND SORT	OKÄND GRUPP
R1	AMADEUS	Storblommiga klättrros-gruppen
R2	AMY ROBSART	Rubiginosa-gruppen
R3	BLEU MAGENTA	Multiflora-gruppen
R4	CARL PHILIP	Floribunda-gruppen
R5	CHEVY CHASE	Soulieana-gruppen
R6	DART'S DEFENDER	Nitida-gruppen
R7	DORTMUND	Kordesii-gruppen
R8	EXCELSA	Wichurana-gruppen
R9	F.J. GROOTENDORST	Rugosa-gruppen
R10	GÄRTNERFREUDE	Moderna buskros-gruppen
R11	GERANIUM	Moyesii-gruppen
R12	H.C. ANDERSEN	Floribunda-gruppen
R13	HANSA	Rugosa-gruppen
R14	ISABELLA ROSSLINI	Tehybrid-gruppen
R15	JANET'S PRIDE	Rubiginosa-gruppen
R16	JOSEPH GUY	Floribunda-gruppen
R17	KIRSTEN POULSEN	Floribunda-gruppen
R18	KORDE'S ROSE ROBUSTA	Rugosa-gruppen
R19	LICHTERLOH	Floribunda-gruppen

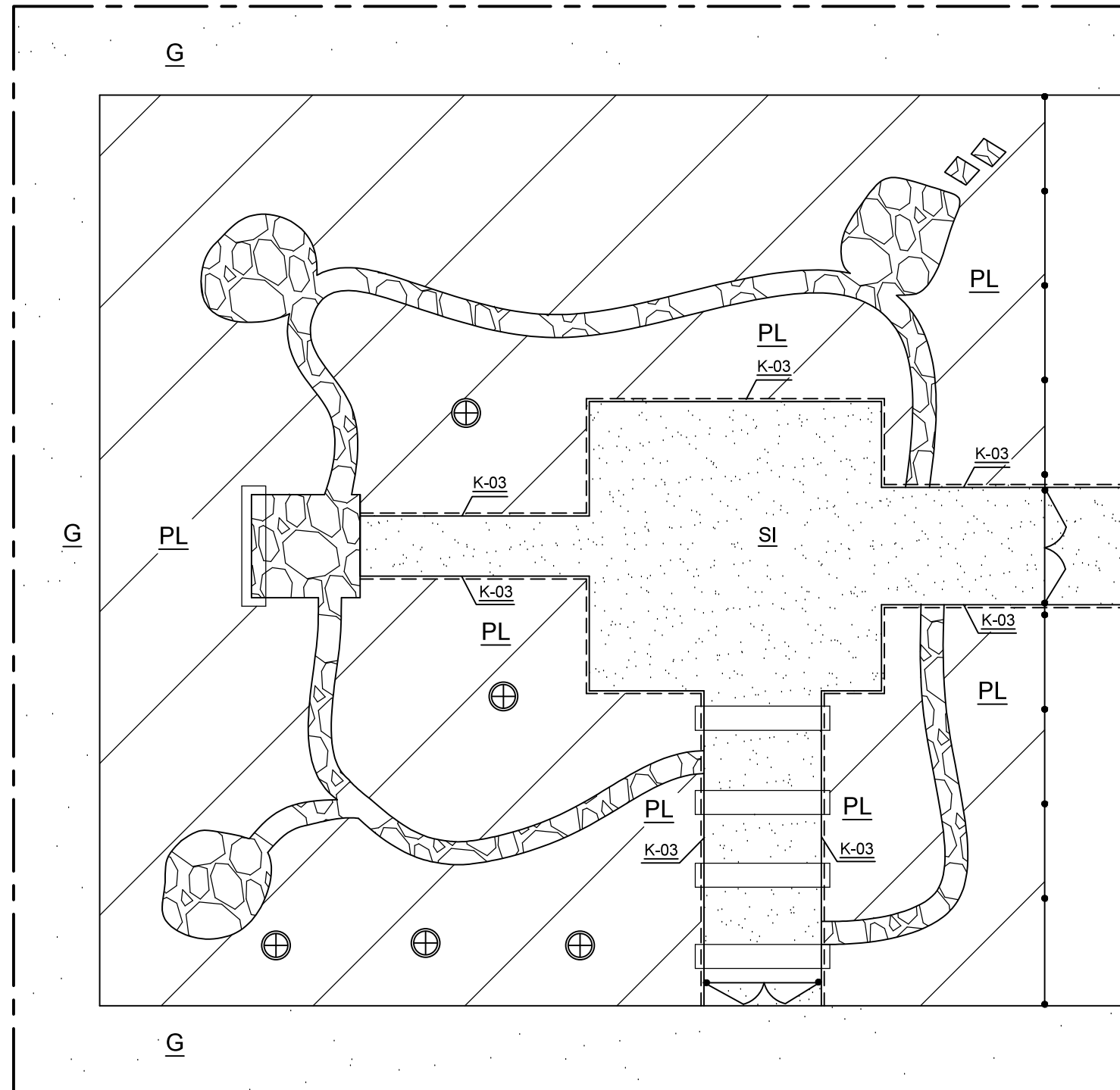
VÄXTFÖRTECKNING BEFINTLIGA VÄXTER

BET/NR	ROSSORT	GRUPP
R20	LILLI MARLEEN	Floribunda-gruppen
R21	MUNSTEAD WOOD	Moderna buskros-gruppen
R22	MOZART	Moschata-gruppen
R23	NINA WEIBULL	Floribunda-gruppen
R24	PARKFREUER	
R25	PERKDIREKTOR RIGGERS	Kordesii-gruppen
R26	PUSSTA	Floribunda-gruppen
R27	RHAPSODY IN BLUE	Moderna buskros-gruppen
R28	RED BELLES	Miniatyrros-gruppen
R29	ROSE GAUJARD	Tehybrid-gruppen
R30	ROSERAIIE DE L'HAY	Rugosa-gruppen
R31	ROTES PHENOMEN	Rugosa-gruppen
R32	ROTILIA	Moderna buskros-gruppen
R33	RUGSPIN	Rugosa-gruppen
R34	SANTANA	Storblommiga klättrros-gruppen
R35	SCHARLACHGLUT	Moderna buskros-gruppen
R36	SIGNE RELANDER	Rugosa-gruppen
R37	SYMPATHIE	Kordesii-gruppen
R38	THOR	Storblommiga klättrros-gruppen
R39	TUSCANY	Gallica-gruppen
R40	WHITE DOROTHY	Wichurana-gruppen
R41	WILL SCARLET	Moschata-gruppen

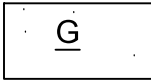
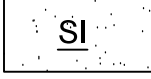
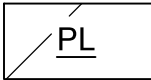
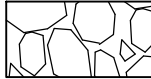
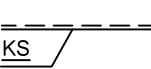

MATERIAL & UTRUSTNINGSPLAN

Röda rummet,
Fredriksdals rosarie.

Datum: 180427, Skala: 1:100 / A3
Emelie Bertils

Teckenförklaring

	Områdesgräns
	Materialgräns
	Bef. gräs
	Bef. grus
	Bef. planteringsbädd
	Bef. natursten
	Bef. kantstöd
	Befintliga spaljëer
	Bef. spalje
	Bef. grindar
	Bef. stålvalv